ПАХТА ФРОНТИНИНГ АЗАМАТЛАРИ,

«ОҚ ОЛТИН»ИМИЗНИ БАРВАҚТ ЙИҒИБ-ТЕРИБ ОЛАЙЛИК!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

48 йил чиқиши
№ 226 (13.488).
4 ОКТЯБРЬ 1966 йил
СЕШАНБА
Баҳоси 2 тийин.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

Машинада яна 700 тонна

Сурхондарё областининг колхоз ва совхозларида машина теримига жуда катта эътибор берилпти. Кўпчилик хўжаликлар ҳосилнинг асосий қисмини «зангори кема»ларда териб олишни планлаштириб, бу соҳада қувончли натижаларга эришмоқдалар. Жарқўрғон районидаги «Москва» колхозининг пахтакорлари бу йил 1.300 тонна пахтани машиналарда териб олиш ҳақида сўз беришган эди. Терим агрегатлари қувватидан тўла фойдаланиш ва уларнинг унумли ишлашини таъминлаш натижасида бу соҳадаги план муваффақиятли бажарилди. Илғор механик-ҳайдовчилардан Бойнобия Чориев, Хуррам Бобоқулов, Абрай Саханов, Хўжақул Бердимуродов ва Турди Холмўминовлар эришилган ғалабага катта ҳисса қўшдилар. Уларнинг ҳар бири ҳозиргача ўз агрегати бункеридан 90-100 тоннадан «оқ олтин» тўкишди.

Колхоз механизаторлари «зангори кема»ларда яна 700 тонна пахта териш ва бу йил машинада терилган пахтанинг миқдорини 2000 тоннага етказиш мажбуриятини олишди.

Колхозиинг машина терими кенг йўлга қўйилган Муртазо Жавлиев, Амир Кулбоев ва Соатмўмин Кучаров ўртоқлар бошлиқ бригадалари давлатга пахта сотиш планини ҳаммадан илгари ошириб бажардилар. Ана шу бригадаларда ҳозирнинг ўзидаёқ ҳар гектар ердан ўрта ҳисобда 26 центнердан пахта териб олинди. Пешқадам бригадаларнинг коллективлари ҳосилдорликни 45-50 центнерга етказиш ҳақида сўз беришди.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ХОДИМЛАРИ КУНИ ОЛДИДАН.

Бухоро чорвадорларининг зафари

Жамоат чорвачилигини юксалтириш учун изчиллик билан кураш олиб бораётган Бухоро областининг чорвадорлари катта меҳнат зафари қучдилар. Жун тайёрлаш йиллик плани ошириб бажарилди. Давлатга 52.653 центнер жун сотилди.

Жун тайёрлаш давом этмоқда.

Мирзачўлда «Самарқанд»

Бултур кузда Мирзачўлда яна бир янги совхоз ташкил топди. Коллектив чўл бағридан янги ерларни тортиб олишга киришди. Баҳоргача қарийб 4.000 гектар майдон ўзлаштирилди, кунлар исиб кетиши билан ерга чигит қадалди.

«Самарқанд» номи билан аталган бу хўжалик азаматлари дастлабки йилнёқ пахтадан мўл ҳосил етиштирдилар. Улар Мирзачўлда биринчилар қаторида йиғим-теримга киришдилар. Ҳозир пахтазорларда ҳаёт бамисоли булоқдек мавж урмоқда. Бунда механизаторлар алоҳида жасорат кўрсатишяпти. «Зангори кема» капитанлари бутун ҳосилни тезроқ йиғиштириб олишга аҳд қилишган.

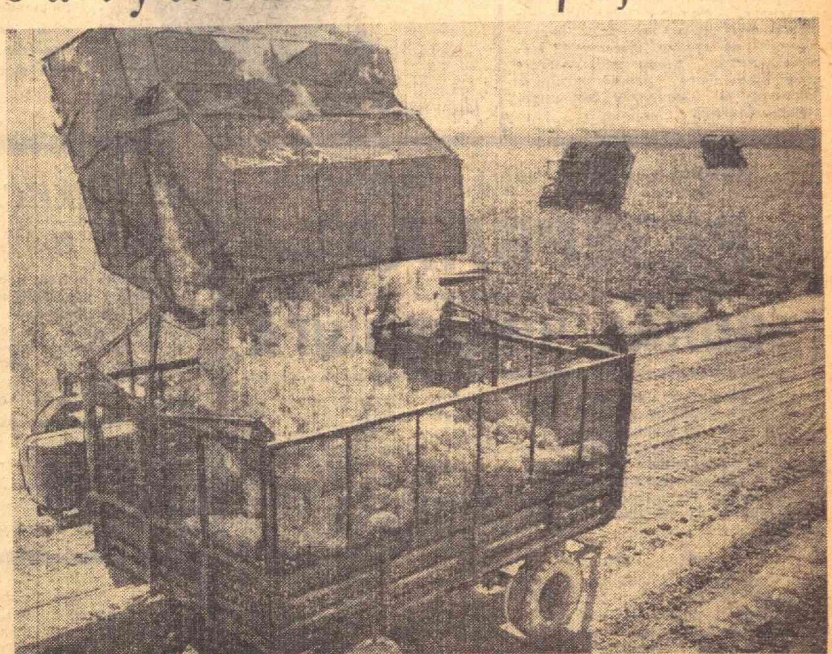

Сиз чапдаги суратда илғор механик-ҳайдовчи Эркин Омонлиқов ҳамда 7-бригада бошлиғи Пирим Раупов ўртоқларни кўриб турибсиз. Ўнгдаги суратда машинада терилган пахтани тележкаларда ташиш пайти тасвирланган. Совхозда терилган пахта пешма-пеш тележкаларга ағдарилиб, тайёрлов пунктларига қоп-қанорсиз етказиб берилляпти.

А. Горокрик фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ОТНИ ҚАЧОН ҚАМЧИЛАЙСИЗ?

Охунбобоев районидаги «Коммунизм» колхозининг раиси ўртоқ Убайдулла ҚОДИРОВГА

Дўстим Убайдулла, мен Сизга бу хатни ёзишдан олдин кўп нарсани ўйлаб, мулоҳаза қилдим. Ўзингиздан ўтар гап йўқ, бултур куздан бери меҳнат қилдик. Теримдан қўл бўшаши биланоқ шудгорга киришилди, ерга яхоб берилди, ўғит тўпланди. Эрта баҳорда катта умид билан чигит экдик. Уруғ ердан энди униб чиқа бошлаганда ҳаво бирдан пастлашиб, совуқ бўлди, ёмғир ёғди. Бу, пахтакорнинг дилини изтиробга солди. Шундан кейинги аёвсиз табиий офат — селни айтмайсизми? У катта қийинчиликлар туғдирди. Аммо бундай қийинчиликларга бир марта эмас, кўп дуч келганмиз ва уни енгганмиз. Деҳқонларимиз мисли кўрилмаган жасорат ва матонат кўрсатиб, ҳосил учун ёз бўйи кураш олиб бордилар. Ҳар икки колхозда ҳам ҳосил мўл бўлди. Энди уни ўз вақтида йиғиб-териб олишдан кўра зарур ва муҳим иш йўқ. Сизга ўргатадиган жойи йўқ, ҳозир бир кунда қилинадиган ишни ҳавойи-жаҳон айнигач ўн кунда ҳам бажариб бўлмайди. Бас шундай экан, йиғим-теримни иложи борича тезлаштириш — муқаддас ишимиз, партиявий бурчимиздир.

Сиз билан биз бир-биримизни яхши биламиз, қадрдонмиз. Лекин кишининг чин дўстлиги умумий иш учун қайғуришида, куйиб-пишишида, биргаликда ҳаракат қилишида, интилишида, курашида чиниқади. Дўст бирбирининг муваффақиятидан шодланади, ишда хира жиҳатлар юз берса ачинади, койинади. Мен шуни назарда тутганим ҳолда сиз бошчилик қилаётган хўжалик йиғим-теримда орқада қолаётганидан ташвишланиб, шу хатни газета орқали йўллашни зарур деб топдим.

Колхозларимиз бир-бири билан мусобақадош. Пахтачиликнинг комплекс механизациялашда ҳам мусобақалашиб келяпмиз. Машина нималигини, унинг қудратини, терим суръатини оширишда ҳал қилувчи роль ўйнашини яхши биласиз, деб ўйлайман. ,Колхозимиз механизаторлари бу йил ялпи ҳосилнинг 95 процентини, яъни 2.750 тоннасини машинада териб оламиз. деб сўз беришган. Сизлар бўлса пландаги пахтанинг 80 процентини, яъни 1.500 тоннасини машинада териш мажбуриятини олгансизлар. Аҳдимиз шунақа катта. Аммо ишимиз аҳдимизга яраша бўляптими? Бу ҳақда жиддий ўйлаб кўришга тўғри келади.

Колхозимиз пахтакорлари планни октябрь ойи ичида бажаришни мўлжаллаб турибмиз. Бунинг ҳисоб-китобини қилиб қўйганмиз. Графикка мувофиқ сентябрь ойининг охиригача ҳар куни йиллик планнинг 2-3 проценти миқдорида, октябрь ойида эса ҳар куни 3-4 процент чамасида пахта тайёрлашни планлаштирган эдик. Ҳозир ҳар куни машиналар билан 100 тонна ёки йиллик планнинг 4-5 проценти миқдорида пахта тераётган бўлсак ҳам, бу бизни қаноатлантирмаяпти. Механизаторларимиз ҳар бир машинанинг кунлик ўртача иш унумини ҳозир 3 тоннадан 5 тоннага чиқариш учун ҳаракат қилишяпти.

Биз машина теримини кучайтирганимиз туфайли олдинги ўринлардан бирига чиқиб олдик. Шу вақт ичида 20 га яқин колхозни қувиб ўтдик. Энди биринчи ўринга чиқиб олиш учун интиляпмиз. Планни райондагина эмас, балки областда биринчи бўлиб бажариш ҳаракатидамиз.

Сизлар-чи? Теримга тушганларингизга бир ойча бўлди. Шунга қарамай, ҳамон охирги ўриндасизлар. Олди колхозлар давлатга сизларга нисбатан уч баравар кўп пахта сотиб қўйди. Колхозингиз пахта териш ва тайёрлашда илгари ҳеч қачон бу йилгидек орқада қолмаган, районни бу қадар орқага тортмаган эди. Бунинг сабаби нима? Колхозда ишчи кучи ва техника етишмайдими? Пахтакорларингиз, механизаторларингизнинг бошқалардан камлик жойи борми?

Колхозингизда теримчиларнинг кунлик иш унуми жуда паст. Бунинг устига, пахта териш қобилиятига эга бўлган 320 кишидан аранг 250 киши теримда қатнашяпти. Қолганлари қаерда, нима иш билан банд?

Машиналарингизнинг ярми бекор турибди. Дастлабки карталарда дефолиация ўтказилганига уч ҳафтадан ошиб кетди. Ана шу майдонлардаги ғўзанинг барги яхши тўкилган. Шундай бўлгандан кейин нима сабабли машиналар тўла ишга тушмаяпти? Нимани кутяпсизлар? Отни ҳозир қамчиламасангиз кейин дэғда қоласиз. Ёки бу йил ҳам ёрдамчиларга умид қиляпсизми? Мен сизга айтсам, колхозингизда мингта ёрдамчининг ўрнини босадиган резерв бор. Ҳар бир машина унумли ишласа, 50 теримчининг ишини бажараверади. Ўшанда терим суръати ҳозиргига нисбатан икки-икки ярим баравар ошади.

Мен бу гапларни айтаётганимнинг боиси бор. Районимиз областда салмоқли ўрин тутади. Бу йил давлатга 68,5 минг тонна пахта беришимиз керак. Лекин терим суръати ҳамма хўжаликларда бирдек тезлаштирилмаётганлигидан областда охирги ўринлардан бирида турибмиз, областни орқага тортяпмиз. Бу ҳақда жиддий ўйлашимиз лозим.

Бу гапларнинг фақат сизга эмас, балки бошқа орқада қолаётган колхозларнинг раҳбарларига ҳам алоқаси бор. Киров номли, «Правда», «Иттифоқ», «Партия XXII съезди» колхозларида ҳар бир машинанинг кунлик иш унуми ҳамон жуда пастлигича қоляпти. «Ленинобод», Фрунзе номли, «Ўзбекистон» колхозларида кўпчилик машиналар ҳануз савлат тўкиб турибди. «Оқ олтин», Ленин номли колхозларда машина терими кучайтирилгани йўқ.

Дўстим Убайдулла! Мен ушбу хатни фақат сизнинг номингизга ёздим. Лекин унда айтилган гаплар бошқа колхозларнинг раҳбарларига ҳам тегар деб ўйлайман. Келинг, машинанинг қудратини, у нималарга қодир эканлигини амалда яна бир бор исбот этайлик. Сизлар машиналарга таяниб, йиллик планни узоғи билан 1 ноябрга бажариш учун ҳамма имкониятларга эгасизлар. Бу менинг фикрим. Билмадим, Сиз нима дейсиз?! Жавобингизни кутамиз.

Холмат МАРОЗИҚОВ,
Фарғона область, Охунбобоев районидаги Карл Маркс номли колхозининг раиси.

Зафар сатрлари

Калинин районидаги Охунбобоев номли колхоз сабзавоткорлари Улуғ Октябрнинг 49 йиллиги шарафига бошланган умумхалқ мусобақасига қўшилиб, катта муваффақиятга эришдилар. Давлатга сабзавот, полиз экинлари маҳсулоти ва узум сотиш йиллик планлари муддатидан илгари адо этилди. Пландаги 3.370 ўрнига 3.375 тонна сабзавот, 220 ўрнига 255 тонна полиз экинлари маҳсулоти ва 180 ўрнига 207 тонна узум тайёрланди.

Колхоз аъзолари шаҳарликлар учун пландан ташқари яна 500 тонна сабзавот ва полиз экинлари маҳсулоти етказиб бериш мажбуриятини олдилар.

●

Беш йилликнинг тўнғич йилида деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш учун изчиллик билан кураш олиб бораётган Ғиждувон районининг меҳнаткашлари зафар устига зафар қучмоқдалар. Район чорвадорлари давлатга жун сотиш планини муддатидан илгари ошириб бажарганликлари, пландаги 759 ўрнига 772 тонна жун тайёрлаганликлари ҳақида яқинда ғалаба рапорти берган эдилар. Мана, ҳозир улар пландаги 2.807 ўрнига 2.996 тонна узум тайёрлаб, яна бир муваффақиятга эришдилар.

●

Денов районидаги Охунбобоев номли колхоз механик-ҳайдовчиларидан Убай Холиқов, Холмат Қулматов, Тоштемир Хўжамқулов, Хўжамурод Тошпўлатов, Эргаш Норбоев ўртоқлар ҳар куни 7-8 тоннадан, Панжи Қувондиқов, Абдуқаюм Йўлдошев, Тожи Мўминов, Ғани Мирзаев, Қосим Қурбонов ва Қурбон Нурматовлар эса 5-6 тоннадан пахта термоқдалар. Ҳар куни машиналарда терилаётган пахта колхознинг умумий планига нисбатан 2 процентни ташкил этмоқда.

Ғ. АҲМЕДОВ.

20 КУН ОЛДИН

БОЙСУН («Совет Ўзбекистони» мухбиридан). «Ўзбекистон» совхозининг ишчилари бу йил шартли суғориладиган майдонларда пахтадан мўл ҳосил етиштирдилар. Улар 250 гектар майдоннинг ҳар гектаридан ҳозирнинг ўзидаёқ 20 центнердан ҳосил олиб, йиллик планни бултургидан 20 кун олдин адо этдилар. Ҳосилдорлик 1965 йилдагига нисбатан гектар бошига 4 центнер ошди. Тайёрланган пахтанинг ҳаммаси биринчи сортга қабул қилинди.

Қобил Болтаев, Боймирза Ортиқов ўртоқлар бошлиқ бригадаларда ҳар гектар ердан 25 центнердан пахта териб олинди. Ана шу бригадаларнинг пахтакорлари энди 40 центнерлик маррани эгаллаш учун курашяптилар.

Совхоз пахтакорлари план бажарилгач, давлатга ҳар гектар ердан яна 10 центнердан пахта топшириш ҳақида сўз беришди.

ХОРАЗМДАН ХУШХАБАР

Хоразмдан хушхабар келди. Шовот районидаги «Москва» колхозининг Юсуф Эрматов бошлиқ комплекс механизациялашган бригадаси давлатга пахта сотиш планини областда биринчи бўлиб бажарди. Беш иш кунида ҳар гектар ердан 32 центнердан биринчи сорт пахта териб олинди. Давлатга топширилаган пахтанинг ҳаммаси машиналар бункеридан тўкилди.

Бригада аъзолари ҳар гектар ердан яна 28 центнердан пахта олиш ва ҳосилдорликни 60 центнерга етказиш, пахтанинг ҳаммасини нуқул машиналарда териб олиш ҳақида ваъда беришди.

ЯНА 15 ЦЕНТНЕРДАН

Оржоникидзе районидаги Ленин номли колхознинг Ҳожибой Норхўжаев бошлиқ бригадаси пахтакорлари терим суръатини кун сайин тезлаштириб, планни биринчилар қатори бажардилар. 50 гектар майдоннинг ҳар гектаридан давлатга 25 центнердан пахта сотилди.

Бригада аъзолари давлатга гектаридан яна 15 центнердан пахта топшириш ва ҳосилдорликни 40 центнерга етказиш мажбуриятини олишди.

М. УСМОНОВ,

Комбинатга орден топширилди

АНДИЖОН. («Совет Ўзбекистони» мухбири). Охунбобоев номли театр биносида ёғ-мой комбинати коллективига юксак ҳукумат мукофоти топширишга бағишланган тантанали йиғилиш бўлиб ўтди. Йиғилишда корхона меҳнат аҳли билан бирга партия, совет ташкилотларининг вакиллари, областдаги қатор завод ва фабрикалардан келган меҳмонлар ҳам ҳозир бўлдилар. Тантанали йиғилиш республиканинг кекса корхоналаридан бири бўлган ёғ комбинати коллективининг катта байрамига айланиб кетди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Ё. С. Насриддинова тўпланганларнинг гулдурос қарсаклари остида пешқадам комбинат байроғига Меҳнат Қизил Байроқ орденини қадаб қўйди ва корхона коллективини юксак мукофот билан табриклади.

Бу юксак мукофот корхона коллективига етти йиллик план топшириқларини муваффақиятли бажаргани, янги техникани жорий қилишга эришган ютуқлари учун берилган. Шуни айтиш кифояки, бу корхона ўтган етти йилликда ишлаб чиқаришнинг ҳар бир турини тайёрлаш бўйича рентабелликка эришди. Бу давр ичида пландан ташқари 5 миллион 444 минг сўмлик товар маҳсулоти ишлаб чиқарди.

Орденли корхонада беш йилликнинг дастлабки тўққиз ойи топшириғи ҳам ошириб бажарилди. Планга қўшимча равишда 1 миллион 150 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Аҳолига 875 тонна оқланган ёғ, 18 тонна кир совуни, 6 тонна глицерин етказиб берилди. Меҳнат унумдорлигини ошириш, тўққиз ойлик планни 106 процент адо этилди. Илғор корхонанинг аҳил коллективи Бутуниттифоқ мусобақасида қатнашиб, ғолиблар сафидан муносиб жой эгаллади. Шу йилнинг иккинчи кварталида СССР Озиқ-овқат саноати министрлиги ва озиқ-овқат саноати ходимлари касаба союзи Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқ ҳамда пул мукофотини олди.

Тантанали йиғилишда сўзга чиққан ёғ комбинатининг ходимлари ўзларининг камтарин меҳнатларига ҳукумат томонидан берилган юксак баҳо учун чин юракдан миннатдорлик билдирдилар.

А. ҚУРОНБОЕВ.

УЛКАН ХИРМОНГА

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1966 йил 3 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи стун — областлар, иккинчи стун — бир кунда, учинчи стун — мавсум бошидан буён, тўртинчи стун бир кунда машинада терилган пахта, бешинчи стун — мавсум бошидан буён.

Қашқадарё	0,82	70,71	2,17	74,99
Тошкент	0,69	65,68	0,82	77,91
Сурхондарё	2,64	58,31	3,84	60,06
Бухоро	2,72	51,79	4,70	55,36
Фарғона	2,28	49,93	3,31	44,81
Самарқанд	2,24	49,76	3,51	42,96
Андижон	2,26	49,20	3,68	44,75
ҚҚ АССР	3,26	40,42	3,41	25,59
Сирдарё	2,25	39,03	2,64	45,90
Хоразм	2,85	30,64	2,21	13,66
Республика бўйича:	2,23	49,59	2,90	47,81

ҒАЛЛА — ДАВЛАТГА

РОССИЯ ФЕДЕРАЦИЯСИ ИККИ МИЛЛИАРД 572 МИЛЛИОН ПУД ҒАЛЛА ТОПШИРДИ

Россия Федерациясининг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети март [1965 йил] Пленуми ва партия XXIII съездининг қарорларини амалга ошира бориб, бу йил дон етиштиришни анча кўпайтиришга эришдилар, ҳосил ўрим-йиғимини уюшқоқлик билан ўтказиб, давлатга ғалла сотиш планини муваффақиятли бажардилар.

Республика колхоз ва совхозлари мамлакатнинг ғалла ресурсларини кўпайтиришга катта ҳисса қўшдилар, давлатга 42 миллион 127 минг тонна [2 миллиард 572 миллион пуд] дон сотиб, 1966 йил учун белгиланган планни анча ошириб бажардилар. Давлат Россия Федерациясидан бу қадар кўп ғаллани биринчи марта харид қилди. Асосий озиқ-овқат экини бўлган буғдой 30,6 миллион тонна сотилди.

Давлатга ғалла сотиш давом этмоқда.

ҚОЗОҒИСТОН 1 МИЛЛИАРД 15 МИЛЛИОН ПУД ҒАЛЛА ТОПШИРДИ

Қозоғистон ССР қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети март Пленуми ва партия XXIII съезди қарорларини амалга ошира бориб, бу йил донли экинлардан мўл ҳосил етиштирдилар, бу ҳосилни уюшқоқлик билан ўриб-йиғиб олдилар ва давлатга дон сотиш планини муваффақиятли бажардилар.

Республика колхоз ва совхозлари мамлакатнинг ғалла ресурсларини кўпайтиришга катта ҳисса қўшдилар, давлатга 16,6 миллион тонна [1 миллиард 15 миллион пуд] дон сотиб, 1966 йил учун белгиланган планни анча ошириб адо этдилар. Республика ғаллакорлари ана шундай кўп миқдордаги донни давлатга ҳали ҳеч қачон сотмаган эдилар. Ватан 14.433 минг тонна юқори сифатли буғдой олди.

Давлатга дон сотиш давом этмоқда.

Йиллик мажбурият бажарилди

ФАРҒОНА. (ЎзТАГ). Шимолий Сўх нефть конининг коллективи октябрь олди мусобақасида юксак натижаларга эришди — пландан ташқари нефть чиқариш соҳасида беш йилликнинг биринчи йили топшириғи бажарилди. Меҳнатнинг прогрессив методлари конда кенг кўламда фойдаланилганлиги бу муваффақиятга эришишга кўмаклашди.

БОЙСУН ЧОРВАДОРЛАРИ РАПОРТИ

ТЕРМИЗ, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Тоғли Бойсун чорвадорлари сут тайёрлаш йиллик планини бажарганликлари ҳақида рапорт бердилар. Давлат қабул пунктларига 1800 тоннага яқин сут етказиб берилди. Социалистик мусобақада «Бойсун» совхозининг коллективи яхши натижага эришди. Бу хўжалик пландаги 600 ўрнига 610 тонна сут сотди.

Район бўрдоқичилик фермаларининг ходимлари ҳам давлатга гўшт сотиш юзасидан белгиланган 9 ойлик топшириқни ошириб бажарганликлари ҳақида ғалаба рапорти бердилар. Бу топшириқни «Работ» совхози 180 процент, «Бойсун» совхози 130 процент адо этди. Ҳозиргача давлатга 1156 тонна гўшт сотилди.

ОЛОВКОРЛАР МАДАДКОРИ

«Узбекнефть» бирлашмаси ҳузурида махсус конструкторлик бюроси ташкил топганига икки йил ҳам тўлгани йўқ. Шу қисқа вақт ичида бу коллектив нефть ва газ конларида машина-ускуналардан фойдаланиш, қудуқ пармалаш ишларини осонлаштиришга қаратилган анчагина тадбирларни амалга оширди.

Махсус конструкторлик бюроси «Бўстон» нефть конида тажриба ишлари олиб боради. Бу жойда 96 та нефть чиқарадиган качалка бор. «Қора олтин» қазиб олиш насос усулида ташкил қилинган. Барча қудуқлар марказий пультдан туриб бошқарилади. Конструкторлар яратган янгиликлар дастлаб шу конда синовдан ўтказилади, ҳаётга йўлланма олади. Кейинги вақтларда Андижон областидаги нефть ва газ конлари, «Шимолий Сўх», «Лалмикор», «Когон», «Чимён» ва бошқа конлар тўла автоматлаштирилди ва телемеханизациялаштирилди.

— Нефтчи ва пармаловчиларнинг кўзи доим бизда, — дейди махсус конструкторлик бюросининг директори, техника фанлари кандидати М. Абдуллаев. — Чунки коллективимиз аъзолари кончилар ва пармаловчиларнинг ишини енгиллаштириш ҳаракатида тиниб-тинчимайдилар. Илгари қудуқларни пульт орқали назорат қилиш беш қаторли системада ташкил қилинган эди. Бу усулда ишланганда кўпинча авариялар бўлиб турарди. Новаторларимиз икки системали бошқариш усулини жорий қилишга имкон берадиган янги диспетчерлик пультини яратдилар. Бир диспетчернинг ўзи эндиликда 550 га яқин качалканинг, қудуқларда ишлаб турган насосларнинг ишини бемалол назорат қилиб туради. Бу усул Андижон областидаги кўпгина конларда қўлланилмоқда.

Бюро ижодкорлари қудуқдан чиқаётган нефть миқдорини ўлчайдиган махсус сигнализатор приборини яратдилар. Прибор нефтчиларга ёқиб қолди. Чунки у ҳар бир қудуқнинг суткалик нефть чиқаришини операторсиз бошқаришга ёрдам бермоқда. Яқинда қудуқдан чиқаётган маҳсулотни хилларга ажратувчи автомат ҳам яратилди. У уч кишининг ишини бажармоқда.

Коллектив аъзолари шу кеча-кундузда пармалаш ишларидаги оғир жараёнларни механизациялаш, нефть қазиб олишда механизациялаш даражасини оширишга қаратилган муҳим тадбирларни ишлаб чиқмоқдалар. Оловкорларнинг мададкорларига бу қутлуғ ишда янги зафарлар тилаймиз.

О. ИСАЕВ.

Андижон шаҳри.

ГАЗ ҚУВУРЛАРИ

Хоразм областининг Ҳазорасп районии марказига яқин жойлашган Очоқ газ конини ишга туширишга тайёргарлик кўрилмоқда.

Кон ғоят қисқа муддатда барпо этилмоқда. Орол денгизи бўйида ишловчи экспедиция шу йил бошида бу ерда «зангори ёқилғи»нинг дастлабки фонтанига эга бўлган эди, 1966 йилнинг 7 ноябрига бориб эса Қорақум табиий гази Бухоро—Урал магистралига қўшилади.

Янги кондан Бухоро—Урал газ қувуригача ҳозирдаёқ 13 километр узунликда қувур ётқизилди. Қудуқ конининг биринчи навбати ва газ тўплайдиган биринчи пункт фойдаланишга топшириш учун тайёрланмоқда.

Геологлар Очоқ кони бағрида 10 миллиардлаб кубометр табиий газ бор деб тахмин қилмоқдалар.

* * *

Қоровтой-Қарши янги газ қувури қурилишида инженер Леонид Белин раҳбарлигида дастлабки беш километр траншея қазилди.

Бу зангори магистрал комсомолларнинг зарбдор қурилиши деб эълон қилинди. Қарши даштидаги Қоровтой конидан ана шу магистрал орқали Қашқадарё областининг марказий шаҳри яқинда арзон ёқилғи олади. Чўлқуварларнинг квартираларида ҳам «зангори олов» ёнади.

* * *

«Союзпроводмеханизация» трестига қарашли тўртинчи қурилиш бошқармасининг ер қазийдиган машиналари 1 октябрда Хўжайли—Нукус газ қувури трассасига чиқарилди. Бухоро—Урал магистралидан тортиладиган бу янги қувур орқали табиий газ Қизилқумдан ўтиб, бу йил Қорақалпоғистон пойтахтига боради.

Газ қувури йўлида энг оғир участка бўлган азим Амударё орқали ўтилди. Бу йил баҳорда сув камайиб қолган вақтда дарё орқали махсус қувур-дюнер тортилди. Бу қувур дарё тагига ётқизилди. Нукусга томон кетган шохобчада ҳам дастлабки бир неча километр қувур пайванд қилинди.

ТОГО ЎЗБЕКИСТОННИНГ ТАЖРИБАСИДАН ФОЙДАЛАНАДИ

Того Республикасининг қишлоқ хўжалик министри Леонард Ивасса ЎзТАГ мухбири билан суҳбатда қуйидагиларни айтди: «Пахтачиликни ғоят ривожлантиришга муваффақ бўлган ўзбек деҳқонларининг тажрибаси билан танишиб чиқиш биз учун ғоят самарали мактаб бўлди». Тоголик меҳмон Ўзбекистон бўйлаб олти кун саёҳат қилди. Тошкент, Янгиер, Самарқанд ва Андижон меҳнаткашлари уни шодиёна кутиб олдилар.

Министр Янгийўл районидаги Ленин номли колхознинг пахтакорлари билан, Мирзачўлни ўзлаштирувчилар билан учрашди. Улар ўз муваффақиятларини, келажакка мўлжалланган режаларини меҳмонга сўзлаб бердилар. Меҳмон Бутуниттифоқ пахтачилик илмий-текшириш институтининг ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш ҳамда электрлаштириш Ўрта Осиё илмий-текшириш институтининг фаолияти билан танишди. (ЎзТАГ).

Хоразм область Янгиариқ районидаги Ал-Хоразмий номли совхоз посёлкаси гўзаллашиб бормоқда. Шоликор хўжалик марказида қурилиш ишлари индустриал усуллар билан олиб борилялти. Қишлоқ хўжалиги машиналари сақланадиган гараж, ремонт устахонаси тикланяпти. Йил охирига бориб 25 та икки қаватли уй-жой бинолари қурилиши тугалланади. Улар марказлаштирилган тартибда иситилади, газ билан таъминланади. Водопровод ва канализация тармоқларига эга. Болалар боғчаси, кенг экранли кинотеатр, ҳаммом бинолари қурилиши ҳам тугалланай деб қолди. Суратларда: 1. Комплекс қурилиш бригадасининг бошлиғи Юсуф Рўзметов (чапда). У бошқараётган бригада смена топшириқларини муттасил бир ярим баравар ошириб бажаришга муваффақ бўлаётир. 2. Йирик панеллардан уй-жой бинолари тиклаш (ўнгда).

Н. Ключнев фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

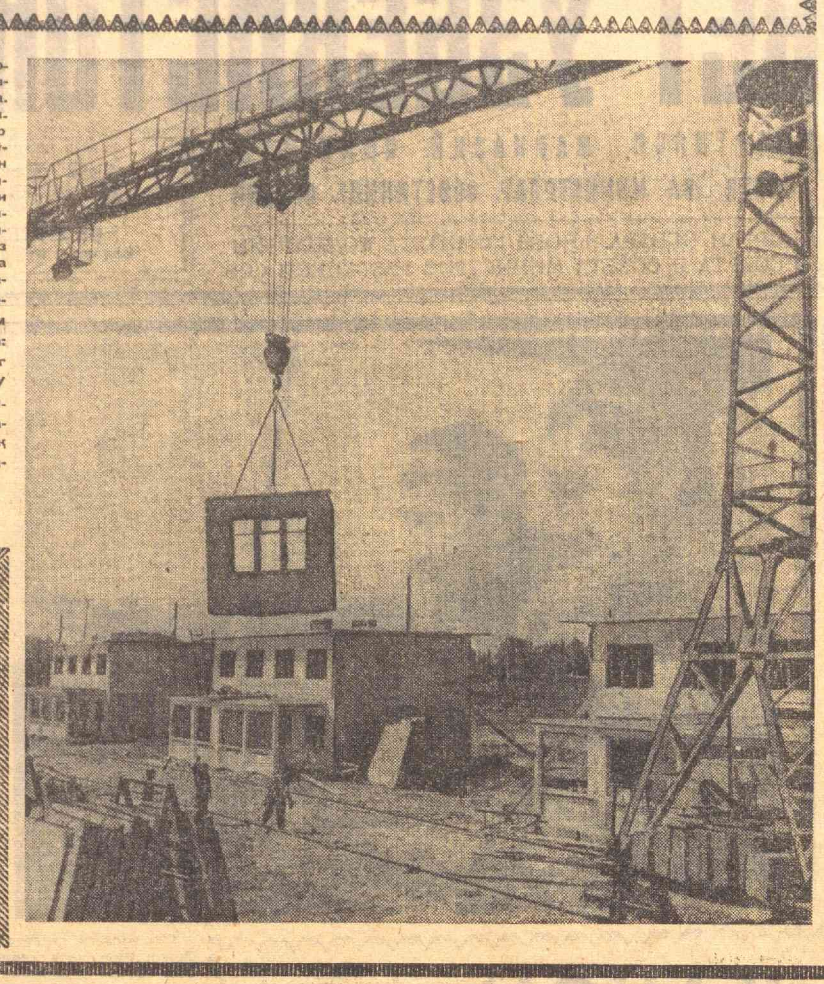

ПАРТИЯ ҲИСОБОТ-САЙЛОВ ЙИҒИЛИШЛАРИДА

РЕЗЕРВЛАР — ИШЛАБ ЧИҚАРИШГА

⊙ Мукофот тақозо этади ⊙ Хўжаликни моҳирона юритиш керак ⊙ Янги техникага — кенг йўл ⊙ Қурилишга эътибор кучайтирилсин ⊙ Илғорлар тажрибасидан ҳамма баҳраманд бўлсин ⊙ Кадрларга нисбатан меҳрибон ва талабчан бўлайлик!

◆ ◆

Олмалиқ шаҳридаги В. И. Ленин номли Олтинтопган қўрғошин-рух комбинатининг шуҳрати узоқ-узоқларга ҳам тарқалган. Мазкур коллектив бултур ишлаб чиқариш соҳасида катта муваффақиятларга эришди. Бу йил ҳам ишлар чакки эмас. Комбинат партия комитети, бошланғич партия ташкилотлари, коммунистларининг ташаббускорлиги туфайли 8 ойлик план ортиғи билан бажарилди. Планга қўшимча юз минглаб сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди.

Корхона коммунистлари ўзларининг яқинда бўлиб ўтган IX ҳисобот-сайлов конференциясида ана шулар ҳақида батафсил фикрлашиб олдилар. Конференция делегатларининг қувончи чексиз эди. Чунки, уларнинг шавкатли корхонаси яқиндагина ишлаб чиқаришдаги катта муваффақиятлари учун Ленин ордени билан мукофотланди. Коллективнинг 140 га яқин аъзоси орден ва медаллар билан тақдирландилар, экскаватор машинисти И. Толмачев ҳамда пармалаш станогининг мастери Сафаров ўртоқлар эса Социалистик Меҳнат Қаҳрамони деган юксак унвонга сазовор бўлдилар. Шу боисдан ҳам конференция делегатлари фақат қўлга киритилган ютуқлар, амалга оширилган ишлар ҳақидагина эмас, балки қилиниши лозим бўлган вазифалар, келажак режалари ҳақида кўпроқ гапиришди. Улар партия ташкилоти фаолиятидаги ижобий нарсаларни қайд қилиш билан бирга, камчиликларни ҳам очиб ташладилар. Музокарада қатнашган коммунистлар айниқса резервларни қидириб топиш, улардан ишлаб чиқаришда моҳирона фойдаланиш ҳақида қимматли фикрлар билдиришди.

Комбинатни йирик қурилиш майдончасига қиёс қилса бўлади. Демак, ишлаб чиқариш планларининг бажарилиши кўп жиҳатдан янги цехлар, корхоналарни тезроқ ишга туширишга боғлиқ. Шу йилнинг ўзида мис саралаш фабрикасида икки секция ва бир неча цехларни қуриб битказиш лозим. Беш йилликнинг биринчи йилида маҳсулот ишлаб чиқариш ўтган йилдагига нисбатан анча кўпайди. Бунда корхонанинг тиниб-тинчимас коммунистлари, ихтирочи ва рационализаторлари етакчи роль ўйнамоқдалар.

Комбинат коллективи КПСС XXIII съезди қарорларини амалга ошириш борасида кўпгина яхши ишларни бажаряпти. Бу ерда Совет ҳокимияти тузилганига 50 йил тўлишини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа қизитиб юборилди. Бошланғич партия ташкилотлари эса бу мусобақанинг ишлаб чиқаришга янада кўпроқ фойда келтириши учун курашмоқдалар. Шуниси ибратлики, комбинат партия комитети, бошланғич партия ташкилотлари ишлаб чиқариш масалалари билан конкрет шуғулланадиган бўлиб қолдилар. Партия йиғилишларида маҳсулот сифатини яхшилаш, меҳнат унумдорлигини ошириш, партия ички демократияси, коммунистнинг юксак бурчи ва масъулияти масалалари ишчанлик билан муҳокама қилинди. Ҳар бир коммунистнинг ишлаб чиқариш тақдири учун масъулияти оширилди. Партия ташкилотлари КПСС аъзолари партия уставидаги ҳамма қоидаларга тўла амал қилишига эришиш учун бутун чораларни ишга соляпти.

Бироқ, афсуски, комбинатдаги ҳамма партия ташкилотлари ҳам ўз қарорларининг бажарилиши устидан назорат қилиб бормайди. Чунончи, Олтинтопган кон бошқармаси, олтингугурт ишлаб чиқариш, конвертор ва энергетика цехлари партия ташкилотлари фаолиятида ана шундай камчиликларни кўрамиз.

Комбинат партия комитети, унинг секретари ўртоқ Д. И. Токарев бошланғич партия ташкилотларининг иш услуби ва методларини такомиллаштириш ҳақида кам ўйлади деб бўлмайди. Партия комитети бошланғич партия ташкилотлари секретарлари учун махсус семинарлар ўтказиб турди. Партком ҳузурида тузилган идеология комиссияси партия ўқувига яхши раҳбарлик қилди. Лекин музокарага чиққан коммунистлар бу соҳадаги нуқсонларни ҳам тилга олиб ўтдилар. Масалан, конференция делегати, старший мастер ўртоқ Бикинеев марказий ремонт-механика заводи металлчиларининг запас қисмлар ҳамда ёрдамчи ускуналар ишлаб чиқаришга совуққонлик билан қарагани тўғрисида куйиниб гапирди. Унинг айтишича, ремонтчилар заказларни ўз вақтида бажаришмайди, қурилиш учун ускуналар тайёрлаш пайсалга солинади. Комбинат бош инженери ўртоқ Притикин айрим цехларда мастерлар техника хавфсизлиги масаласига эътиборсизлик билан қараётганини айтиб ўтди. Шунингдек делегатлар бир қатор ҳаётий масалаларни ўртага ташладилар. Чунончи, партия комитетининг комбинат ишчилари фарзандлари учун боғчалар ва яслилар қуришга етарли эътибор бермаётгани, кадрларни тарбиялаш бўш эканлиги қаттиқ танқид қилинди.

Бу йил комбинат коммунистлари олдида масъулиятли вазифалар турибди. Ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш беш йилликнинг охирига бориб, 1965 йилдагига нисбатан 2,6 марта, меҳнат унумдорлиги эса 2 марта ортиши керак. Темир йўл ва автомобиль транспортидан унумлироқ фойдаланиш кўзда тутилади. Конференция ишни янада яхшилашга қаратилган конкрет тадбирлар ишлаб чиқди.

Г. ЗАЙЦЕВ,
Тошкент область партия комитетининг инструктори.

ЕР ТЕКИСЛАЙДИГАН ЯНГИ МАШИНА

Ирригация бўйича давлат махсус конструкторлик бюроси дала ишларини механизациялаштирадиган яна бир янги машина яратди. Бу — «ПМ-6,0» маркали ер текисловчи моладир.

Конструкторлар тавсия этган ер текисловчи янги машина иш вақтида икки ишни бажаради: ерни текислайди ва айни вақтда мола бостиради. Бундай қурилма бир соат ичида 2 гектардан 3,3 гектаргача майдонни тайёрлаб бера олади.

Урта Осиё республикаларининг кўпгина хўжаликларидан ер текисловчи янги машина учун мингдан кўп буюртма тушди. Келгуси йилда бу машина кўплаб ишлаб чиқарила бошлайди.

КОМПЛЕКС РЕМОНТ УСУЛИ

ТАЖРИБА ВА ТАШАББУС

Ховосда бир корхона бор. Унинг бошқа ишхоналардан фарқи шуки, бу ерга ҳар куни қатор локомотивлар кириб, «соғ-саломат» бўлиб чиқади. Депода бир неча цехлар, ёрдамчи бинолар, омборлар мавжуд. Бу ерда ҳамиша у ёқ-бу ёққа юриб турган машиналарни учратасиз. Ана, локомотив етиб келди. Улкан цех рўпарасига келганда юришини секинлатди, тўхтади. У дастлабки жорий ремонтдан чиқарилиши лозим. Репродуктордан депо навбатчиси Василий Иванович Козленковнинг тепловозни қайси линияга қўйиш ҳақидаги кўрсатмаси эшитилди.

Ой сайин депода 200 га яқин локомотив ремонт қилинади, пассажирлар ташиш ва халқ хўжалиги юкларини манзилларга етказиб берадиган поездларни тортиш учун йўлланма олади. Бу ерда ремонт қилинган машиналарни бошқарувчилар ҳавасга ҳайдайдилар. Чунки локомотивлар аъло даражада ремонтдан чиқарилади. Бунинг учун корхонада зарур шарт-шароитлар яратиб қўйилган.

Цехларни ва асосий ишлаб чиқариш участкаларини айланиб юрибмиз. Ҳамроҳим — депо бош инженери Александр Васильевич Кудимовнинг кийинишидан ҳайратда қолдим. Ўрта бўйли, қорачадан келган бу киши ҳаворанг кўйлак кийиб олибди-ю, кийимлари эрталаб қандай бўлса — ҳозир ҳам шундай топ-тоза. Буни бекорга таъкидлаётганимиз йўқ. Уч йил аввал депода ишлаган киши оқ ёки ҳаворанг кўйлак кийиши мумкин эмасди: чанг, мазут, мой қурумлари босиб кетарди. Табиийки, улар кийимларни тезда кир қиларди. Дастлабки ремонт цехидан ўтиб боряпмиз. Улкан цех. Кенг бинога жойлашган. Ёп-ёруғ. Деворлар бўй баравар баландликда ҳаворанг бўёқ билан бўялган. Темир-бетон пол ёғ тушса ялагудай топ-тоза. Деразаларда гуллар. Металл билан нозик ниҳол гуллар бу ерда «апоқ-чапоқ» бўлиб кетишган. Ремонт қилинаётган локомотивлар тагидаги каналалар устига ҳам озода плиталар тўшалган.

Ҳар бир цехда ана шундай манзарага дуч келдик. Бош инженер ишлаб чиқариш эстетикасининг жорий қилинганлиги ҳақида ҳаяжон билан сўзлаб берди.

— Ишлаб чиқариш маданиятини жорий қилиш учун юриш бошлаган кезларимизда, — дейди бош инженер ўтмишга хаёлан саёҳат қилиб, — айрим кишилар бу ишимиз ғалаба қилишига ишонмаган эдилар. Темир билан гулнинг бир жойда бўлиши нотабиий деб ўз фикрларини тасдиқламоқчи бўлган эдилар. Улар яна «слесарга иш жойи бўлса бас. Уларга бинонинг деворлари оқми, жигаррангми — барибир, ишчи учун бунинг фарқи йўқ» дейишганди. Мана кўриниб турибдики, «барибир» эмас экан. Ишлаб чиқариш эстетикаси кишиларни тозаликка, галабчанликка чорлайди. Ишлаб чиқариш маданиятига амал қилиш туфайли ҳам иш унумли бўлмоқда, ҳам кишилар озода кийинадиган бўлиб қолдилар. Эндиликда ишлаб чиқаришда бирор камчилик аниқлангудек бўлса, бу ҳақда оддий ишчи ҳам, раҳбар ходим ҳам бирдек қайғиради. Уни бартараф қилмагунча кўнгли тинчимайди.

Депода ишлаб чиқариш эстетикасининг жорий қилиниши биноларни безашгина эмас, ишлаб чиқариш маданиятини ошириш, тозалик ҳамда техника тараққиёти учун курашга кенг йўл очиб бермоқда. Суҳбатдошим шу ҳақда алоҳида қониқиш билан ҳикоя қилади. Дарҳақиқат цехларнинг тозалиги учун, чиройлилиги учун кураш бошланганида даставвал ишлаб чиқаришни механизациялаш ва автоматлаштириш, локомотивларни ремонт қилишнинг такомиллашган усулларини жорий этиш, маҳсулотларнинг сифатли бўлиши учун кураш назарда тутилди.

Жорий ремонт цехида баланд траплар ўрнатилди. У ёғоч ховозаларга ўхшаш бўлиб, бутун цехнинг бошидан охиригача чўзилиб кетган. Баландлиги 2 метрча келади. Унинг устида туриб, локомотивларнинг мотор қисмларини ремонт қилиш жуда қулай. Ажратиб олинган юзлаб деталлар траплар устида тураверади. Полни ифлос қилмайди, ҳар қаерда сочилиб ётмайди. Яхшилаб жиҳозланган канава ҳам локомотивларнинг ғилдирак жуфтларини олиш ва ўрнатишда жуда қўл келмоқда. Локомотивнинг қўш ғилдираги бошқа қисмлари билан биргаликда қарийб 6 тонна оғирликда бўлади. Уни локомотивдан ажратиб олиш ва ремонт қилинадиган майдончага келтириб қўйиш — сер машаққат иш. Шу вақтгача бу вазифани бажариш учун кўплаб вақт сарфланарди. Лекин корхона новаторлари шу оғир вазифани осон адо этишнинг ҳам йўлини топдилар.

Локомотив ремонтга қўйилаётганида унинг аккумуляторлари эзилади. Иссиқда зарядлаш вақтида аккумуляторлар газ ажратади. Бундай шароитда локомотивни ремонт қилиш бўйича бошқа ишларни бажариб бўлмайди. Шу сабабли зарядлаш олдидан ремонт ишлари бир неча соат тўхтаб қоларди. Ҳозир цех ифлос ҳавони сўриб оладиган вентиляция ускуналари билан жиҳозланган. Вентиляция аппаратлари локомотивлар ремонт қилинадиган жойга яқинлаштириб қурилганлиги айни муддао бўлди. Эндиликда зарядлаш ва двигателларни ремонт қилиш бир вақтнинг ўзида бажарилмоқда. Ремонт ишлари учун сарфланадиган вақт шу тариқа тўрт соат қисқарди.

— Мана бу, двигателлар тозаланадиган ишлаб чиқариш участкаси, — деб ҳикоя қилади ўртоқ Кудимов. — Двигателларни тозалаш сув ёрдамида бажарилади. Бу усул втулкаларнинг сифатини текшириш учун жуда зарур. Втулкалар эса тепловозда озмунча эмас. Уларни тозалашнинг янги усули жорий қилинганлиги ремонтчилар ишини осонлаштирмоқда.

Тепловознинг ғилдирак жуфтларини ғилдиракларни олмасдан туриб токарлик резецлари ёрдамида тозалаш мумкинми? Кўпгина изланишлар натижасида буни амалда кўрдик. Яқингинадан бошлаб депода шундай ускуналардан фойдаланишга киришилди. У ремонт ишлари сифатини тубдан яхшиламоқда, ғилдиракларни тозалашни тезлаштирмоқда. Депода тепловоз электр аппаратураларини синаб кўрадиган ва созлайдиган янги стендлардан фойдаланиш ўзлаштирилмоқда. Бу ҳам ремонт ишлари сифатини оширишни таъминлайди.

Деподаги ҳозирги манзара тамоман бошқача. Ремонтталаб тепловозлар цехга кириб кетади. У ердан «соппа-соғ» бўлиб шай ҳолда чиқади. Илгари ремонт қилинадиган тепловозни ҳамма цехлардан олиб ўтиш зарур эди. Бунга қанча-дан-қанча вақт кетарди. Ҳозирги кунда корхонада локомотивларни ремонт қилишнинг комплекс усули жорий этилган. Биргина цехнинг ўзида ремонт ишларининг ҳаммасини бажариш мумкин. У ерда слесарлар ҳам, автоматчилар ҳам, ёниғи аппаратураларини ремонт қилувчилар ҳам, аккумулятор ва приборларни созловчилар ҳам ишлашади. Локомотивларни ремонт қилиш эндиликда қарийб 1,5 баравар тезлашди.

Ховос деподида ишлаб чиқаришни ташкил қилишнинг илғор усулларига амал қилинмоқда. Деталларни иссиқ усулда ювиш, тепловозларнинг ҳаво фильтрларини мойлаш, тозалаш учун махсус установка ўрнатилган. Ваҳолонки шу чоққача бу ишларнинг барчаси қўлда бажариларди.

Илғор тажрибаларни оммалаштириш, ишлаб чиқариш илғорларининг прогрессив усулларини пропаганда қилишга ҳам катта эътибор берилмоқда. Корхона «Ҳурмат тахтаси»да деподагиларнинг 40 процентти ёзиб қўйилганлиги фикримизнинг исботидир. Улар орасида энг яхши машинистлардан А. Акимов, ёрдамчи машинистлардан Р. Хатамов, К. Нуриддинов ўртоқларнинг ҳам фамилиялари бор. Корхонадаги 30 бригада коммунистик меҳнат коллективи деган қутлуғ номга сазовор бўлган, 120 киши коммунистик меҳнат зарбдори.

Ишлаб чиқаришда эришилаётган муваффақиятлар илғор тажрибаларнинг кенг оммалаштирилаётганлиги, прогрессив технологияга амал қилинаётганлиги самарасидир. Депо коллективи тўққиз ойлик планни орттириб бажарди. Планга қўшимча анчагина халқ хўжалиги юклари ташилди. Юк ташиш таннархи арзонлашди. Белгиланганга қараганда 180 минг сўм кўп жамғарма тўпланди. Магистралчилар мусобақасида депо коллективи биринчи ўринни эгаллади ва Тошкент темир йўл бўлинмасининг кўчма Қизил байроғини олишга муяссар бўлди.

В. СКОРОДУМОВ.

Суратда: кран машинисти, коммунистик меҳнат коллективининг аъзоси М. Камолиддинов. У Тошкентдаги Високовольтний массивида болалар боғчаси қурилишини тезлаштиришга муносиб ҳисса қўшмоқда. Ўртоқ М. Камолиддинов ўзи ишлаётган 4-қурилиш тресты 19-қурилиш бошқармаси коллективида баракали меҳнати билан обрў қозонмоқда.

М. Нуриддинов фотоси.

Хоразм область партия комитети пленуми

Хоразм область партия комитетининг пленуми бўлди. Пленум ташкилий масалани кўрди. Ўртоқ В. К. Доленко бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан Хоразм область партия комитетининг иккинчи секретари вазифасидан озод қилинди. Ўртоқ И. П. Дрижак Хоразм область партия комитетининг иккинчи секретари бўлиб сайланди.

ЖУРНАЛЛАРНИНГ ЯНГИ СОНЛАРИДА

«ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИ»

Журналнинг 9-сони «Буюк санаплар» сарлавҳали бош мақола билан очилади.

«КПСС XXIII съезди қарорларини турмушга оширайлик!» рубрикаси остида Ўзбекистон КП Марказий Комитети ташкилий-партиявий ишлар бўлимининг мудири Г. Орловнинг «Раҳбар кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялашнинг ленинча принциплари», Хоразм область партия комитетининг биринчи секретари Б. Раҳимовнинг «Мелиорация — қишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг энг муҳим шарти», Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг юридик бўлими мудири Ғ. Абдумажидовнинг «Социалистик қонунчиликни мустаҳкамлаш ва жамоатчилик» сарлавҳали мақолаларини ўқиш мумкин.

«Улуғ Октябрнинг 50 йиллиги ва В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги олдидан» деган рубрика остида Р. Абдураҳмонов, Д. Рудзянский ларнинг «Қардошларча дўстлик ва ҳамкорлик йўлида», тарих фанлари кандидати Қ. Фозилхўжаевнинг «Ўзбекистон ва РСФСР Иваново области меҳнаткашларининг қардошларча дўстлиги тарихидан» сарлавҳали мақолалари босилган. Бу сонда партия ўқув системаси ва якка тартибда ўқиш учун проблематик ва методологик семинарларнинг 1966—1967 ўқув йилига мўлжалланган намуна тематикаси эълон қилинган.

Хатларингизга жавоб берамиз

ХУШМУОМИЛА БЎЛИНГ

Меҳнаткашларнинг «Совет Ўзбекистони» газета редакциясига йўллаган хатида Навоий номли 4-мактабда таълим-тарбия ишлари сусайтириб юборилгани, кўплаб аттестат бланкалари чалкаштириб тўлдирилаётгани, мактаб директори З. Умарова ўқитувчилар коллективи билан қўпол муомилада бўлаётгани ва бошқа камчиликлар кўрсатилган эди. Хат текшириш учун юборилди.

Янгийўл шаҳар халқ маорифи бўлими хабар қилади:

Шаҳар халқ маорифи бўлими комиссия тузиб, хатда келтирилган фактларни текширишдан ўтказди. Унинг якуни халқ маорифи бўлимининг советида муҳокама қилиниб, хатда келтирилган фактлар асосан тўғри деб топилди. Юқоридаги камчиликларга йўл қўйгани учун мактаб директори З. Умаровага сўнгги марта огоҳлантириш шарти билан қаттиқ виговор эълон қилинди. Мактабда таълим-тарбия ишларини яхшилашга қаратилган тадбирлар белгиланди.

Ленинча иш услуби учун!

ЯНГИ ТАЛАБЛАР, ЯНГИ РЕЖАЛАР

КПСС XXIII съезди Советларнинг коммунистик жамият қурилишининг янги босқичидаги вазифаларини белгилаб, уларнинг иқтисод, маданий ва ижтимоий ҳаётнинг барча соҳаларидаги ролини ёрқин кўрсатиб берди.

Янги беш йилликнинг улуғвор вазифаларини муваффақиятли адо этишга оммани сафарбар этиш, меҳнат ресурслари ва табиий бойликлардан тўғри фойдаланиш, савдо-сотиқни кенг йўлга қўйиш, истеъмол буюмларини мўл-кўл ишлаб чиқариш, аҳолига маданий-маиший хизматни яхшилаш, шаҳар ва қишлоқларни ободонлаштириш Советларнинг жонажон ишидир.

Тошкент областининг Бекобод шаҳар ижроия комитети бутун эътиборни ана шунга қаратмоқда. Шаҳар Советининг кундалик фаолиятида шаҳар область партия комитетлари ва область ижроия комитети мунтазам ёрдам бермоқда.

Шаҳар ижроия комитети ва унинг бўлимлари партия XXIII съездидан сўнг саноат корхоналарининг, уй-жой қурилиш ташкилотлари, маданий-маиший корхоналарнинг ишига янада кўпроқ аҳамият бера бошлади.

Тажрибалар мунтазам равишда ўрганилмоқда. Бу эса ижроком ҳамда бўлимлар ишининг услуби ва методларини такомиллаштиришга ёрдам бермоқда. Биз шаҳар ижроия комитети сессияларининг ролига алоҳида эътибор бераётирмиз. Бундан ташқари, ижроком, унинг бўлимлари — коммунал хўжалик, маиший ва савдо хизмати корхоналарининг ҳисоботларини аҳоли орасида ўтказиш тажриба қилинмоқда. Булар ўз самарасини бераётир. Шаҳримиз меҳнаткашлари коммунистик қурилишга кун сайин кўпроқ ҳисса қўшмоқдалар. Ўтган йили саноат плани 102,9 процент бажарилиб, пландан ташқари 1.573 минг сўмлик маҳсулот топширилди. Меҳнат унумдорлиги плани 104,2 процент бажарилди.

Саноат корхоналарининг коллективлари беш йилликнинг биринчи йилида ҳам фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Ойлик, квартал планлари ортиғи билан бажарилмоқда.

Меҳнаткашларнинг турмуш даражасини яхшилаш, уларга яхши маданий-маиший хизмат кўрсатиш ҳақида ғамхўрлик қилиш Советлар фаолиятида алоҳида ўрин эгаллайди. Биз маиший хизмат кўрсатиш тармоқлари, коммунал ва маиший хизмат корхоналари, савдо, медицина, маданий-маориф ташкилотлари раҳбарларининг ҳисобини ижрокомда муттасил эшитмоқдамиз.

Қурилиш ва ободонлаштириш соҳасида бирмунча ишлар қилинди. 1965 йилда 8.286 квадрат метр уй-жой, 1.284 ўринли икки мактаб, 300 ўринли шаҳар касалхонаси, 4 та магазин, 4 та умумий овқатланиш корхонаси, болалар сартарошхонаси қурилиб фойдаланишга топширилган бўлса, беш йилликнинг биринчи йилида 10.000 квадрат метр уй-жой, маиший хизмат уйи, 400 ўринли кинотеатр, 280 ўринли болалар комбинати ва бошқа объектлар қуриш мўлжалланган.

Ободонлаштириш соҳасида ҳам анчагина ишлар қилинди. Ўтган хўжалик йилида ва 1966 йилнинг 1 кварталида корхоналар, ташкилотлар ва жамоатчилик иштироки билан 32 минг квадрат метр йўл ва хиёбонга асфальт ётқизилди, 80 минг туп дарахт ўтқазилиб, 32 минг квадрат метр ерда гулзор ташкил қилинди. Бу ишларни амалга оширишда В. И. Ленин номидаги Ўзбекистон металлургия, ғишт заводлари, 16-автобазанинг коллективлари актив иштирок этди.

Шаҳар транспортининг ишини бирмунча яхшиладик. Шу йилнинг бошида таксамотор паркига янги автобуслар берилди. Тошкент — Фарҳод ГЭС маршрутларидаги машиналар сони бирмунча орттирилди, мактаб ўқувчилари ва студентларни ташиш уюштирилди.

Шаҳар меҳнаткашлари турмуш даражасининг ўсганлигини товар оборотининг ортганлигидан яққол кўриш мумкин. Кейинги беш йил мобайнида аҳоли сони 20 процент, товар обороти ҳажми эса икки ҳисса ошди. Шу йилнинг ўзида металлурглар шаҳарчасида 32 киши ишлайдиган икки қаватли магазин, нон магазини, дорихона, ошхона қуриш мўлжалланган. Яқин кунлар ичида мебель магазини ишга туширилади.

Барча корхона ва муассаса раҳбарлари олдида ўрта мактабларни битириб чиқувчиларни иш билан таъминлаш соҳасида катта вазифалар турибди. Келгуси йили ўрта мактабни 750 йигит-қиз тугаллайди. Битирувчиларнинг кўпчилиги шаҳар корхоналарига ишга жойлашадилар. Шунинг учун ҳам саноат корхоналарининг раҳбарлари маълум тайёргарлик кўришлари керак.

Шаҳар ижрокоми ташкилий-оммавий ишларни ҳозирги талабларга мослаш учун курашмоқда. Бунда депутатлар, доимий комиссиялар, 2.700 дан ортиқ актив яқиндан ёрдам бермоқда.

Коммунал-хўжалик ва ободончилик, халқ маорифи, соғлиқни сақлаш доимий комиссиялари яхши ишламоқда. Бу комиссиялар ижрокомга халқ хўжалик планларини бажаришни таъминлашда ёрдам бермоқдалар. Депутатлар актуал масалаларни тайёрлаб ижроком мажлиси ва сессия муҳокамасига ҳавола қиладилар, қабул қилинган қарорларни амалга оширишда ташкилий ишларни олиб борадилар.

Биз ўз тажрибамиз бўйича йиғилишларни ўтказиш тартибига бирмунча ўзгартиришлар киритдик. Авваллари бирор йиғилиш чақирилса, бунга алоқаси бўлмаган ташкилот раҳбарлари, активлари, депутатларнинг ҳам иштирок этиши талаб қилинарди. Мажлис тугагач, ижроком муҳокама қилган масаланинг бажарилишини тегишли 10-15 кишигагина юклатарди. Ҳозир эса йиғилишга фақат муҳокама қилинадиган масалага алоқаси бўлган раҳбарлар, активларгина чақирилади. Буни активларимиз ҳам билиб қолишган. Шунинг учун ким кенгашга таклиф этилса, мажлисда қандай масала муҳокама қилинишини ўзлари билиб, пухта тайёрланиб келадилар.

Бундай тадбирни амалга оширишимиз туфайли хўжаликка раҳбарлик қилиш, планларни ўз вақтида бажариш соҳасида анчагина ютуқларга эришилди. Буларда депутатларнинг ҳиссаси катта. Ҳозир шаҳар Советининг 153 депутати бор. Бу жуда катта куч. Улар биринчи галда доимий комиссиялар ишида, муҳим масалаларни кўтариб чиқиш ва назоратини текширишда актив қатнашмоқдалар. Депутат группаларига бириктирилган кўпгина депутатлар ўз бурчларини виждонан бажармоқдалар.

Депутатларнинг жамоатчилик фаолияти, бу соҳада кўрсатилган ташаббуслар совет, партия ташкилотлари томонидан қўллаб-қувватланилмоқда.

Металлургия заводидаги прокат цехининг партия бюроси ўз депутатларини вақти-вақти билан йиғиб туради, уларнинг ҳисоботини эшитади, улар билан маслаҳатлашади, бирор муҳим масалага депутатнинг аралашуви лозим бўлиб қолса, ёрдам беришни илтимос қилади. Ишни шундай ташкил қилиш ижобий натижалар бермоқда: ариза ва шикоятлар қўлдан-қўлга ўтмай тезликда ҳал қилинмоқда. Ариза берган ва шикоят қилган кишилар ўз депутатларининг амалий ёрдамини ҳис этмоқдалар.

Бироқ, шу ютуқларимиз билан бир қаторда ҳали қилинмаган ишлар ҳам жуда кўп. Булар шаҳарни қуриш бош планига асосан канализация ўтказиш, кўчаларга кундузги чироқ ўрнатиш, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш шохобчаларини кенгайтириш, кўплаб уй-жой биноларини бунёдга келтириш вазифаларидир. Шаҳримиз меҳнаткашлари ўзларининг фидокорона меҳнатлари билан бу вазифаларни ҳам албатта амалга оширадилар.

И. МАМАТИСАЕВ,
Бекобод шаҳар ижроия комитетининг раиси.

БАЙРОҚДОРЛАР

«Нарпай» совхозининг азамат механизаторлари бир группа ҳамкасбларининг «Совет Ўзбекистони» газетасида эълон қилинган хатини катта қувонч билан ўқиб чиқдилар. Хат совхоз механизаторларининг ғайрат ва ташаббусларини ошириб юборди. Шу долзарб кунларда совхоз далаларида 120 та терим машинаси тўла қувват билан ишлаяпти. Ҳар куни эл хирмонига «зангори кема»лар ёрдами билан 400-420 тонна «оқ олтин» тўкилмоқда. Ҳар бир терим машинасининг кунлик иш унуми 4,5-5 тоннани ташкил этяпти. Совхозда ҳар куни йиллик планнинг 4 проценти миқдорида пахта териб топширилмоқда.

Совхоз бригадалари ўртасида ташкил этилган социалистик мусобақада уста пахтакор Ҳабиб Ибодов бошлиқ бригада ишчилари олдинда боряптилар. Бу бригадада терим машиналарининг тўла қувват билан ишлаши туфайли бир кунда йиллик планнинг 10 проценти миқдорида «оқ олтин» териб олинмоқда. Бригада аъзолари 100 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 27 центнердан «оқ олтин» териб олиб, йиллик планни ҳозироқ ошириб бажардилар. Давлатга сотилган пахтанинг ҳаммаси машиналар билан териб олинди. Бригада аъзолари ҳар гектар ердан яна 15 центнердан «оқ олтин» топшириш мажбуриятини олдилар. Бригаданинг механик-ҳайдовчиларидан Пўлат Раҳмонов, Нарзулла Рўзиев, Жаббор Рўзиев ўртоқларнинг ҳар бири ҳозиргача машиналар бункеридан 70 тоннадан «оқ олтин» тўкдилар.

Совхознинг Ёмғир Минглиев бошлиқ бригада аъзолари ҳам йиллик пахта тайёрлаш планини шараф билан бажардилар. Бригаданинг ҳамма пахтаси машиналар билан териб олинди.

Совхоз механизаторлари ўзаро социалистик мусобақани кун сайин кучайтирмоқдалар. Мавсумда 120 тоннадан «оқ олтин» териб бериш мажбуриятини олган Икром Исломов, Худойберди Қўлдошев, Туроб Бозоров, Ҳожиқурбон Алимов сингари механик-ҳайдовчилар ҳар куни 6-7 тоннадан «оқ олтин» териб топширмоқдалар.

Совхоз коллективи область партия комитети ва область ижроия комитетининг кўчма Қизил байроғини олди. Совхоз пахтакорлари байроқни мавсум охиригача қўлдан бермаймиз, дейишмоқда.

Р. АВЕЗОВ.
Навоий районн.

Зафар сатрлари

Избоскан районидаги 8- совхоз 4- бўлимининг коммунист ўртоқ Абдуқаҳҳор Қодиров бошлиқ 9-бригадаси пахта тайёрлаш планини бажарганлиги ҳақида рапорт берди. Бригада 60 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 23,5 центнердан ҳосил олиб, давлатга 138 тонна «оқ олтин» етказиб берди. Шу ҳосилнинг 98 тоннаси машиналарда терилди. Бригаданинг илғор механик-ҳайдовчиси Абдуғофур Султонов пахталарни машинада териб олиш ишида алоҳида намуна кўрсатди. Бригада аъзолари барча имкониятларни ҳисобга олиб, ҳар бир гектар майдондан яна 12 центнердан ҳосил олишга сўз бердилар.

Э. ЖУРАЕВ.

●

Мурод Бекбўтаев бошлиқ бригада аъзолари Ленин номли колхозда биринчи бўлиб пахта тайёрлаш планини бажардилар. Бригада ҳар бир гектар майдондан 30 центнердан ҳосил кўтарди. Бригада ҳар бир гектар ердан яна 10 центнердан ҳосил олиш учун курашмоқда.

С. МУҲАММАДИЕВ,
Жиззах районн.

●

Охунбобоев номли колхознинг ўртоқ Абдукарим Ахтамов бошлиқ бригадаси 10 иш кунида пахта тайёрлаш йиллик планини бажарди. 115 гектар пахта майдонининг ҳар бир гектаридан 21 центнердан хирмон кўтарилди. Улар бу муваффақиятга машина туфайли эришдилар. Териб олинган ҳосилнинг 80 проценти машиналар бункеридан тўкилди. Бригада аъзолари давлатга ҳар бир гектар майдондан яна 9 центнердан пахта ҳосили етказиб бериш ҳақида мажбурият олдилар.

Э. ОТАБОЕВ,
Оққўрғон районн.

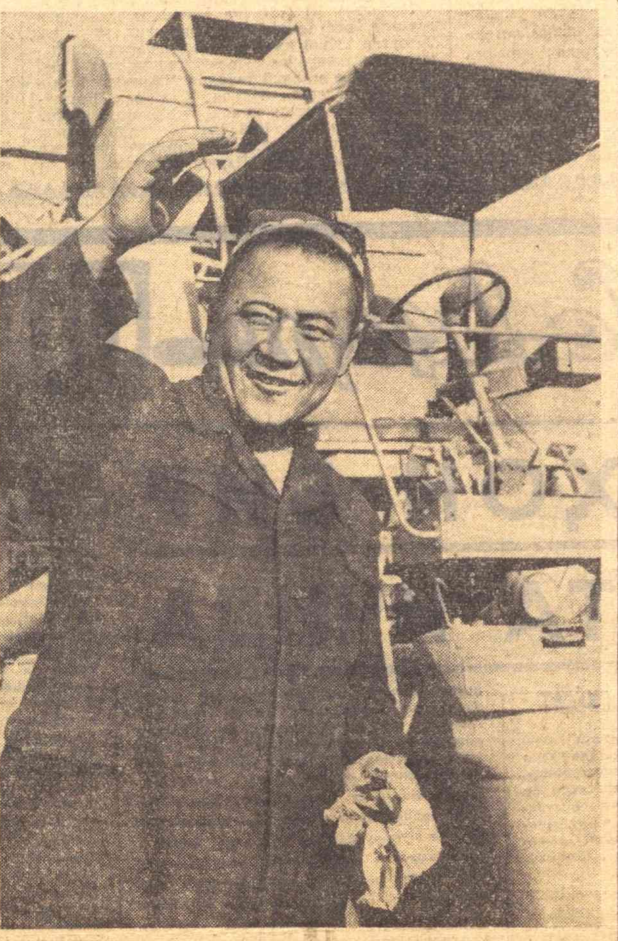

Маннон Жалолов—машҳур механизатор. У шу кунларда Бўз районидаги «Партия XXII съезди» хўжалигида пахта теряпти. Кунда машина бункеридан 9-10 тонна «оқ олтин» тўкяпти.

Ўртоқ М. Жалолов бу йилги мавсумда 350 тонна пахта териш учун курашмоқда.

Г. Кечкин фотоси.

ТЕЗ ВА СОЗ

Ҳозир хирмонга барака қўшиладиган дамлар. Кунлар илиқ, ҳароратли келяпти. Шу дақиқалардан оқилона фойдаланган пахтакор даладаги ҳосилини қисқа муддатда йиғиб-териб олиш учун ҳамма имкониятларга эга. Бунинг учун терим агрегатларидан моҳирона фойдаланмоқ, уларнинг икки сменада ишлашини таъминламоқ зарур. Ҳар бир хўжалик машина терими юзасидан кунлик топшириқларни муттасил ошириб бажариб бориши керак.

Биз машина теримини Нарпай районида биринчи бўлиб бошлаган эдик. Агротехника муддатларида дефолиация қилинган майдонлардаги ғўза барги сифатли тўкилди. Агрегатларнинг бир меъёрда ишлаши учун қулайлик туғдирилди. Механик-ҳайдовчилардан Мадраим Ашуров, Рашид Дўстов ва бошқалар кунда машина бункеридан 6 тоннадан пахта тўкишяпти. Менинг ўзим ҳар куни машинада 7-8 тоннадан пахта теряпман.

Республикамиздаги донгдор пахтакорлардан бир группаси ҳосилни тезроқ йиғиштириб олиш мақсадида бу ишнинг дастлабки ташаббускори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Мамажон Дадажоновга жавоб хати билан мурожаат қилдилар. Бу хатдаги ҳар бир сўз пахтакорларнинг дилидаги орзу-умидларини рўёбга чиқаришга даъват этади. Пахтамизни нақадар тезлик билан йиғиштириб олсак, юзимиз шунча ёруғ бўлади, янаги йил ҳосилига ўз вақтида пухта замин яратиш имконияти туғилади.

Колхозимизда 20 та «зангори кема» икки сменада ишлаб турибди. Мақсадимиз машина терими планини мумкин қадар тезроқ бажаришдан иборат. Бунга эришамиз, албатта. Чунки машиналар кучи билан ҳар куни йиллик планнинг 4 проценти миқдорида пахта териляпти.

Р. ЭРГАШЕВ,
Нарпай районидаги Охунбобоев номли колхоз механизатори.

Пахта далаларида

Қорақалпоғистон АССР, Тўрткўл райони пахта далаларида йиғим-терим ишлари авж олиб кетди. «Қирққизобод», «Ленин йўли», Дмитров номли ва Ильич номли колхозларда ҳар куни йиллик планнинг 2,5 проценти миқдорида «оқ олтин» тайёрланмоқда.

Ш. ҲУСАНБОЕВ.

●

САМАРҚАНД. Адалот Раҳмонова, Ашур Бобоева, Ҳилол Давирова, Муяссар Аҳмедова каби чеварлар Иштихон районидаги «Халқобод» колхозининг илғор теримчиларидан. Улар кўпминг килограммчилар ҳаракатига қўшилиб, кунда 150-160 килограммдан пахта термоқдалар ва хирмонга барака қўшмоқдалар.

Ф. ИБРОҲИМОВ.

●

ФАРҒОНА. Ўзбекистон районидаги Ғафур Ғулом номли колхознинг ўртоқ Дониёр Ҳусанов бошлиқ бригадаси ҳар гектар майдондан 25 центнердан пахта топшириб, йиллик планини муддатидан илгари бажарди.

С. ХОЛМАТОВ.

●

БУХОРО. Ғиждувон районидаги Карл Маркс номли колхоз аъзоларидан Ибодат Шарипова, Гуландом Шарипова, Гулнора Аслонова, Майрам Орипова ва бошқалар кунда 150-170 килограммдан пахта териб, мусобақада ғолиб чиқмоқдалар.

Вобкентдаги «Ленинобод» колхозида ҳам бундай илғор теримчилар сони кўпайиб бормоқда.

С. ҲАКИМОВА,
Н. МУСАЕВ.

ЁШЛАР ИЖОДИДАН

ЙИЛЛАР ЎТИБ...

ҲИКОЯ

Тишлари тўкилган кемшик бола эдим. Сой бўйидаги ўтлоқ биз—болаларнинг «катта еримиз» эди. Ҳар куни эрта билан ойим чий духоба шимимнинг чўнтагига яримта зоғора, бир бўлак қайнаган лавлаги солиб берарди-да, шохсиз, ювош эчкимизни етаклаб, «катта ер»га жўнардим. Овози дўриллаб қолган Меливой—кўккўзни айтмаса, ҳаммамиз ёш болалар эдик. Ўтлоқ ёнидаги икки туп азим тол бизнинг овунчоғимиз эди. Баҳор келиши билан, болалар тол новдаларидан хуштак ясашар, қизлар бўлса толпопук тақиб, соясида черта ўйнашарди.

Бир куни орамизга янги меҳмон—Ҳалима деган қизча қўшилди. Унинг қишлоғимизга келганини ҳаммадан аввал мен билдим. Кечқурун ойим дадамга айтган гапини эшитиб қолгандим.

— Ҳаким сассиқ шаҳарга бориб қизини топиб келибди. Хотинининг бошига итти кунини солибди. «Ўзинг-ку, шармандалик қилдинг... Майли, сен ўша топганинг билан бўлавер. Менга қизимни бер» дебди...

Ҳаким сассиқ бултур урушдан келган, полизда бригадир бўлиб ишларди. Мен уни жуда ёмон кўрардим: бир марта эчким полизига кириб кетганида мени икки тарсаки урган. Ойимнинг гапидан ҳеч нима тушунмаган бўлсам ҳам Ҳаким сассиқнинг қизини кўргим келди. Эртасига кўрдим ҳам...

* * *

Ўша куни эрталаб момақалдироқ бўлиб жала қуйгани эсимда бор. Ойим одатдагидай эчкининг елин қопини боғлаб (бўлмаса боласи эмиб қўярди) арқонни қўлимга тутқизди:

— Яхшилаб тўйғиз!

Катта ерга етиб келгунимча ҳаво чарақлаб очилиб кетди. Эчкининг арқонини ечиб, моллarга қўшиб юбордим-да, тол тагида тўдаланиб турган болалар ёнига келдим.

Ўртада, урушда ўлган дадасининг каттакон бекасам чопонини кийиб олган Меливой ёнбошлаб ётар, ялангоёқ болалар унинг атрофида ўтириб олиб нимагадир ҳоҳолаб кулишарди.

— Ҳаким сассиқнинг қизини кўрдингми, Анвар? — Меливой яқин келишим билан дўриллаб сўради. Кейин қўлидаги тол ёғоч билан имо қилиб кўрсатди. — Дадасига ўхшаган дароз экан.

Болалар тағин бараварига кулиб юборишди. Толнинг панасида турган нозча қизалоқни энди кўрдим. Унинг катта-катта кўзлари маъюслик билан жовдирар, нима қилишини билмай, калишининг учи билан майсаларни эзғиларди.

Меливойдан ҳаммамиз қўрқардик, ҳеч кимни аямасди. Лекин ҳозир у қизни масхара қилиши жуда алам қилди менга.

— Дароз бўлса сенга нима? — дедим аламимдан чийиллаб.

Ҳалима ялт этиб менга қаради-ю, индамади. Меливой бирпас бақрайиб турди-да, таёғининг учи билан сой томонни кўрсатди.

— Бор, буқамни қайтариб кел! Сенинг ғалинг келди.

У ҳар доим молини бизларга қайтартирарди. Нимагадир бу сафар ўжарлигим тутди. Сой бўйига тушиб кетган қора буқага қараб қўйдиму:

— Ўзинг қайтар! — дедим.

— Шунақами? — Меливойнинг кўк кўзлари олайиб кетди. Ирғиб ўрнидан турди-ю, қўлидаги таёқни баланд кўтарди. Ҳозир елкамга калтак тушишини билиб, қўрқувдан кўзларимни юмиб олдим. Аммо калтак тегмади. Бир маҳал кўзимни очиб қарасам, Ҳалима таёқни ингичка тиззасига тираб, синдиряпти.

— Бузуқнинг боласи! — деди Меливой унга қараб.

Ҳалиманинг лаби пирпираб, йиғлаб юборай деётганидан бу ёмон гап эканлигини тушундим.

— Ўзинг бузуқнинг боласи! — дедим бақириб. — Кўккўз! Кўкқарға!

...Ўша куни «катта ер»нинг хўжайини—Меливойнинг буйруғи билан мен болалар орасидан ҳайдалдим. «Қиз бола» деган лақаб олдим. Эчкимни ҳам сойнинг нариги бетида — жийдазорда боқадиган бўлдим.

* * *

Болалар орасига қайтгим келарди-ю, «кўкқарға»дан қўрқардим. Фақат бир нарсага хурсанд эдим: Ҳалима ҳам ола сигирини мен билан бирга боқарди. Кейин билсам у мендан уч ёш катта экан. Кун бўйи иккаламиз чиллак ўйнардик. Ҳалима бу ўйинда ўғил болалардан қолишмас, фақат мени аярди: «зув» лаш галим келганида кечиб юборарди.

Ёзда тағин бир одат чиқардик. Ҳар куни пешинда сой бўйида олов ёқиб, қўрига иккитадан картошка кўмиб ейдиган бўлдик. Бир гал у, бир гал мен уйдан картошка олиб келардик.

Ҳеч эсимдан чиқмайди. Бир куни ўша тотли тушликни еб бўлиб, майсалар устига чалқанча тушганча ётиб олдим. Тубсиз осмоннинг бир чеккасида кўпикдай оппоқ булутлар оҳиста сузиб юрар, баланд-баландларда жажжигина бир тўрғай турган ерида типирчилаб, шодон сайрарди...

Ҳалима ёнгинамда ўтириб олиб, ўтлардан «ажина ковуш» тўқир, узун-узун бармоқларининг шунчалик чаққон ҳаракат қилишига ҳайрон қолардим. Бирпасдан кейин у ингичка, паст товушда ашула айта бошлади.

«Очил-очил оқ тошлар-а...

Мен онамни кўрайин-а...

Дийдорига тўйийн-а...

Унинг секингина хўрсинганини эшитдим. Зум ўтмай яна қайтарди.

«Ойижонимни... кўрайин-а... Дийдорига...»

Кейин бирдан жим бўлиб қолди. Алланимадан қўрққандай, секин бошимни кўтариб қарадим. Ҳалиманинг катта-катта, қоп-қора кўзлари жиққа ёш эди.

Нима қилишимни билмай, довдираб қолдим.

— Йиғлама, — дедим ялиниб.— Йиғламагин-ин...

Ҳалима қўлидаги «ажина ковуш»ни улоқтириб юборди-да, қизил чит кўйлагининг этагини қайириб, кўз ёшини артиб олди.

— Шаҳардаги даданг яхшимиди? — дедим бошқа гап тополмай.

Ҳалима менга қараб қўйди-да, секингина хўрсинди:

— Ҳа...

* * *

Саратон келди. Кунлар қизиб, жийдазордаги ўтлар қовжираб қолди. Аммо Ҳалима иккаламиз ҳалиям ўтлоққа боришдан қўрқардик. Энди мен Ҳалиманинг ойиси, Ҳаким сассиқ урушда юрганида шаҳардаги бошқа одам ёнига кетиб қолганини, ўша дадаси яхши киши эканини билардим. Ҳалима кейинги кунларда жуда бошқача бўлиб қолганди. Кўпинча сигирини менга ташлаб, ўзи аллақаёқларга кетиб қолар, баъзан кун ботай деганда қайтиб келарди.

Бир куни Ҳалима айниқса кечикиб кетди. Кун ботиб қолган, эгри-бугри жийдалар оқшом ғира-ширалигида янаям ваҳимали кўринарди.

Юрагимни ваҳима босди. Бир қўлимда эчкининг, бир қўлимда сигирнинг арқонини тутиб қишлоққа судрадим. Сой бўйига келганимда қоронғу тушиб қолганди. Тўсатдан сигир бир силтанди-ю, орқага—жийдазор томонга суриб кетди. Кучим етмай арқонни қўйиб юбордим. Эчкининг арқонини қўлдан чиқармай чинқирдим:

— Ола, қайт!

Ҳалиманинг сигири ювош эди. Бир бақирса, ўзи қайтиб келаверарди. Аммо бу сафар шатaлоқ отиб, жийдазор орасидаги чакалакка кириб кетди. Қўрқувни ҳам унутиб, жоним борича югурдим.

— Қайт! — дедим яна алам билан.

Худди шу пайт чакалак орасидан Ҳалима чиқиб келди. Атроф ғира-шира қоронғу бўлса ҳам унинг қўрқиб кетгани юзидан билиниб турар, турган ерида титрарди.

— Айтмайсанми, Анвар, ҳеч кимга айтмайсанми? — деди ёнимга келишдан қўрқиб.

Тўсатдан жийда шохлари шитирлаб, бир хотин чиқиб келди.

— Ойи! — Ҳалиманинг овозида ҳам ўкинч, ҳам меҳр, ҳам илтижо бор эди.

Одамларнинг гапидан Ҳалиманинг ойиси қанақадир ёмон, жуда ёмон хотин бўлса керак деб ўйлагандим. Йўқ, ўзимнинг ойимга ўхшаркан. У секин чўнқайдида, мени бағрига босди. Пешанамдан ўпаётганида лаблари илиқ, ҳўл эканини сездим.

— Анвар, айтмайсанми, ҳеч кимга айтмайсанми? — деди Ҳалима яна овози титраб.

Гўдак бўлсам ҳам бу воқеани ҳеч кимга айтмаслигимни, айтолмаслигимни билардим...

* * *

Арпага ўроқ тушди. Энди бизнинг ҳам ишимиз кўпайиб қолганди: ҳар куни машоққа борардик. Ўша куни пешингача иккаламиз бир тўрвадан бошоқ тердик. Ўроқчилар нариги адирга ўтиб кетишган, қизиб ётган арпазорларни қуёш ёндирарди.

— Юр, сойдан сув ичиб келамиз, — дедим тўрвачамни орқалаб.

— Полизга бориб, қовун емаймизми?

— Даданг бермайди-да, — дедим ишонмай.

— Беради, беради. — Ҳалима қўлимдан ушлади. Чопиб кетдик. Сой бўйидан юриб полиз ёнига етиб борганимизда тўхтаб қолдим.

— Қўрқма! — Ҳалима судрагудай бўлиб полиз ичига етаклаб кирди. Пушталар устида юмалаб ётган катта-катта қовун-тарвузларни кўриб кўзим ўйнарди. Лекин чайла ёнига яқин борганда қўрқа-писа яна тўхтадим. Чайла соясида Ҳаким сассиқ билан табелчи Тўлаш ака чордона қуриб ўтирганча коса қилинган босволдини ейишарди.

— Дада, бизгаям қовун берасизми? — Ҳалима аввал менга, кейин дадасига қараб қўйди.

Ҳаким сассиқ қизариб кетган кўзларини менга қадаган эди, урганини эсимга тушиб кетди. Ўшанда ҳам кўзлари шунақа қип-қизил эди.

Бирдан Тўлаш ака оғзини катта очиб, хохолаб кула бошлади. Яккам-дуккам тишлари орасида ярим чайналган оппоқ босволди бўлаги кўринди.

— Сассиқ! — деди у оғзини тўлдириб. — тўйни бошлайверсанг ҳам бўларкан. Мана куёв болаам тайёр. — Кейин яна хохолаб кулди.

Ҳаким сассиқ лабининг бир чеккаси билан илжайиб қўйди. Ҳайрон бўлиб Ҳалимага қарадим. У ҳам кўзлари жовдираб, атрофга аланглар, ҳов ўшанда — Меливойдан сўкиш эшитганда қандоқ қилган бўлса ҳозир ҳам ўшандай калишининг учи билан ер чизарди.

Тўсатдан миямга бир нима урилгандай бўлди. Улар мен билмайдиган, ёмон бир нарса тўғрисида гапиришаётганини тушуниб қолдим. Секингина бурилдиму, йиғлаганча чопиб кетдим. Каттакичик қовунларни босиб, пушталар устидан сакраб-сакраб борарканман, елкамдан оғир бир нарса босиб тушаётганини анчадан кейин билдим: бошоқ тўла халтам экан.

...Ақлимни таниганимдан кейин билсам, мен ширин, жуда ширин, беғубор туш кўраётган эканману Тўлаш бир оғиз гапи билан устимдан муздай совуқ сув қуйиб уйғотиб юборган экан. Мен бўлсам мана шу туш узоқ, жуда узоқ давом этишини хоҳлардим. Ўша-ўша Ҳалимани бошқа кўрмадим, нимагадир кўришни хоҳламадим ҳам. Кейин эшитсам шаҳарга ойисининг ёнига кетиб қолибди.

* * *

Кеча панорама кинотеатри ёнида Ҳалимани кўриб қолдим. Агар ўзи чақирмаса, танимасдим. У йўлкадан коляска етаклаб борарди... Жуда ўзгариб кетибди. Арғувон тагидаги скамейкада ўтириб гаплашдик. Ҳалима турмуш қурибди. Эри аспирант, ўзи врач экан.

— Бу — иккинчи ўғлим, — деди у коляскада ухлаб ётган ширингина чақалоқни кўрсатиб. Анчагача жим ўтирганимиздан кейин секингина хўрсинди.

— Қандоқ яхши опа-ука эдик-а... Қаранг, ўн олти йил ўтиб кетибди.

Юрагимнинг бир бурчида соғинч туйғуси жўш уриб кетди. Роста, қандоқ опа-ука эдик-а?.. Тўлаш ака ўшанда нимагаям шунақа деди-а? Шундоқ қилмаганида опа меҳридан жудо бўлмасмидим...

Ўткир ҲОШИМОВ.

ПАХТАЗОРДА 252 АГРЕГАТ

Республикамиздаги бир группа машҳур пахтакорларнинг донгдор механизатор, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Мамажон Дадажоновга жавоб хати Қува райони меҳнаткашларининг ҳам қалбларини беҳисоб тўлқинлантириб юборди.

Пахтакорлар терим суръатини кун сайин, соат сайин қизитиш мақсадида «зангори кема»ларни дадиллик билан далаларга киритмоқдалар. Шу кунларда хўжаликларнинг кўз илғамас пахтазорларида 252 та агрегат бетиним гуриллаб турибди.

Очиқ хатга жавобан механизаторлар ўз устларига олган социалистик мажбуриятларини қайта кўриб чиқишяпти. Улар етиштирилган мўл ҳосилни ҳаво очиқ кунларда саранжом-саришталаб оламиз, деган шиор остида меҳнат қилишяпти.

Қуваликлар пахта териш ва давлатга топширишни жадаллаштириш билан бирга, янги ҳосилнинг биринчи сортларга қабул қилинишини таъминламоқдалар. Бу ерда ҳам кўп, ҳам сифатли пахта териш шу куннинг асосий шиорига айланган.

Ш. ХОЛИДДИНОВ.

ПРОЛЕТАР ШОИР

ЭЖЕН ПОТЬЕ ТУҒИЛГАН КУННИНГ 150 ЙИЛЛИГИГА

Авлод-аждодлари билан пролетар ўтган, Франция ишчиларининг икки революциядаги баррикада жангларида қатнашган улуғ француз — ўлмас «Интернационал» гимнининг автори Эжен Потье ўзининг бутун умрини ишчилар синфини озод қилиш ишига бағишлади. Лекин у, эски дунёга қарши курашга «синф қўзғатган» революцион қўшиқлари билан бу ишга айниқса катта хизмат қилди.

У, ўзининг биринчи қўшиғини 14 ёшида яратган. Бу қўшиқ «Яшасин озодлик» деб аталган эди. Сўнгра у, бир неча жанговар қўшиқлар ёзиб, халқ оммасининг оғир аҳволини ва унинг революцион муддаоларини акс эттирди.

Бир вақтлар Бомарше истеҳзо билан «Францияда ҳамма нарса қўшиқ билан тамом бўлади» деб айтган бўлса, Эжен Потье бу истеҳзони революцион руҳда қайта ўзгартириб: «Францияда ҳамма нарса қўшиқ билан бошланади» деб айтди. Чиндан ҳам 1848 йилги революцион жанглар арафасида у «халқ» қўшиғи билан, халқнинг «нон ва ҳуқуқ» деган шиори билан майдонга чиқди.

1870 йилда, Франция—Пруссия урушига сабаб бўлган ўткир сиёсий танглик йилида Эжен Потьеда узил-кесил социалистик эътиқод шаклланади. Шу йили у, ўзи ташкил этган газламага гул солувчилар союзи билан бирга 1-Интернационалнинг Франция секциясига киради. Франция—Пруссия уруши бошланиб кетгач, Потье бошқа француз социалистлар билан бирга бу урушга қарши чиқиш тўғрисидаги Германия социалистларига қилинган мурожаатга имзо чекади.

Наполеон III («Кичик Бонапарт») армияси тор-мор келтирилиб, Франциянинг қўзғолон кўтарган халқи император кошонасини тарихнинг ахлатхонасига супуриб ташлаган пайтда, Эжен Потье миллий гвардия Марказий Комитетининг делегати бўлади; У, Париж Коммунаси эълон қилинишини тайёрлаганларнинг бири бўлган эди. Кейинчалик Ленин Париж Коммунасини дунёдаги биринчи пролетар ҳукумати деб атади. Париж пролетарлари ўз қўшиқчисини янги ҳукумат составига сайладилар.

Реакция коммунани Франциянинг энг яхши ўғил ва қизлари қонига ғарқ қилди. Потье Коммунанинг охирги баррикадаларида мардонавор жанг қилади, Коммуна енгилгач эса яширин шароитда ишлашга ўтади.

Коммуна мағлубиятининг эртаси куниёқ Эжен Потье революцион шижоат билан тўлган, «Коммунистик манифест» руҳи ва шиорлари билан суғорилган ўзининг ўлмас «Интернационал» қўшиғини ёзди, деса бўлади. 1887 йилда композитор Пьер Дегейтер «Интернационал» текстини музикага солди.

Бу қўшиқ биринчи марта Лиллдаги ишчилар йиғилишида куйланди, сўнгра эса у дунёдаги барча пролетарларнинг гимни бўлиб қолди.

Инсоният тарихида ҳеч бир қўшиқ, ҳеч бир гимн «Интернационал» сингари кенг тарқалмаган. «Интернационал» жаҳон пролетариатининг синфий жипслигини, унинг қудратини, унинг енгилмас шижоатини, эски дунёни тағ-туғи билан бузиб ташлаб, унинг харобазорларида коммунизм дунёсини қуришдан иборат хоҳиш-иродасини ифодалаб турибди.

...1913 йил январида ленинчи «Правда»да «Н. Л.» тахаллуси билан «Евгений Потье» (вафотига 25 йил тўлиши муносабати билан)» деган мақола босилиб чиқди. Шу мақолада қуйидаги жўшқин сатрлар бор эди:

«Коммуна бостирилди... Потьенинг «Интернационал»и эса коммуна ғояларини бутун дунёга таратди, бинобарин Коммуна ҳозир ҳар қачонгидан ҳам тирикдир... Потье қашшоқликда вафот этди. Лекин у, ўзига чинакам қўл билан ясаб бўлмас ҳайкал қуриб кетди. У, **қўшиқ ёрдамида пропаганда қилувчи** энг улуғ кишиларнинг бири эди. У, ўзининг биринчи қўшиғини тўқиганида, социалист ишчилар кўпи деганда бир неча ўн кишига борар эди. Эндиликда Евгений Потьенинг тарихий қўшиғини ўн миллионларча пролетар билишади...».

Орадан қирқ бир йил ўтгач, поляк ўртоқларимиз Лениннинг Краков—Поронино архивини топиб, уни КПСС Марказий Комитетига топширганларидан кейингина биз Потье тўғрисидаги бу мақолани халқаро пролетариат улуғ доҳийсининг ўзи ёзганлигини билдик.

Лениннинг мақоласи ёзилган пайтдан бери Эжен Потьенинг асари, айниқса Улуғ Октябрдан сўнг, ер юзи бўйлаб тағин ҳам кенг тарқалди. Эндиликда «Интернационални» ўн миллионларча эмас, балки юз миллионларча кишилар куйлашмоқда.

1917 йилда «Правда», «Интернационал» қўшиғи Қизил байроқ сингари аҳамиятга эга» деб ёзган эди.

Улуғ Октябрь ғалабасидан сўнг «Интернационал» биринчи социализм мамлакатининг давлат гимни бўлиб қолди. Ҳаддан ташқари кўп ишлар билан банд бўлган Ильич Кремль курантини қайта тиклаш, бу курант «Интернационал» куйларини ижро этиши тўғрисида ғамхўрлик қилишга вақт топа билди.

1944 йилда Совет Иттифоқининг янги давлат гимни қабул қилинганида, КПСС Марказий Комитетининг пленуми «Итернационал»ни Ленин партиясининг гимни сифатида сақлаб қолишга қарор қилди. Халқаро пролетариатнинг бу жанговар қўшиғи барча маркс-чи-ленинчи партияларнинг ҳам гимнидир.

* * *

Париж Коммунаси енгилгач, Эжен Потье Англияга кўчишга мажбур бўлди. Орадан икки йил ўтгач, муҳтожликда қолган Эжен Потье Америкага кўчиб бориб, у ерда бир неча йил яшади.

Пролетар революциясининг улуғ куйчиси 1887 йил 6 ноябрда вафот этди. Париж ишчилари унинг ҳокини отиб ташланган коммунарлар дафн этилган Пьер Лашез қабристонига элтиб кўйдилар. Полиция революционер шоир тобути устида ишчилар кўтариб бораётган қизил байроқни йиртиб ташлаб, ур-йиқит бошлади. Оломон эса: «Яшасин Потье!» деб хитоб қилар эди.

Потье орамизда йўқ, лекин унинг қўл билан ясаб бўлмас ҳайкали — у яратган улуғ гимн, барча мазлумларни коммунизмнинг нурафшон чўққиларига чорловчи гимн яшаб келмоқда. Ой атрофидаги орбитага чиқарилган «Луна-10» совет космик станциясидан партия XXIII съезди ишлаб турган кунларда шу гимннинг янграб эшитилганлиги улуғвор бир воқеагина бўлиб қолмай, шу билан бирга инсониятнинг келажак тақдиридан дарак берувчи мужда ҳам бўлди.

И. АРТЕМОВ.

Халқаро ОБЗОР

ВОҚЕАЛАР, ХАБАРЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

ЖАҲОН БИР ҲАФТА ИЧИДА

ИККИ ДУНЁ—ИККИ СИЁСАТ

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг 21-сессияси ишини бутун дунё зўр эътибор билан кузатиб турибди. Социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари бу сессияда ўзларининг тинчликни мустаҳкамлаш ва халқлар хавфсизлигини таъминлаш учун бутун куч-ғайратларини сарфлашга бел боғлаганликларини яна бир карра намойиш қилиб кўрсатдилар.

Шу сабабдан Совет ҳукуматининг СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико томонидан БМТ Бош Ассамблеяси 21-сессияси муҳокамасига киритган таклифлари чет мамлакатлар жамоатчилигининг энг кенг табақалари томонидан маъқуллаб кутиб олинганлиги бежиз эмас.

Совет ҳукумати «Давлатларнинг ички ишларига аралашишга йўл қўймаслик, уларнинг мустақиллиги ва суверенитетини муҳофаза қилиш тўғрисидаги декларация»нинг бажарилиши, «Ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисида битим тузишни қийинлаштирувчи ҳаракатлардан давлатларнинг воз кечиши тўғрисида»ги масала, «Африка, Осиё ва Латин Америкаси мамлакатларидаги чет эл ҳарбий базаларини тугатиш» тўғрисидаги масала сингари жуда муҳим масалаларни муҳокама қилишни талаб қилди. Социалистик мамлакатларнинг делегациялари ўз ҳукуматларининг топшируғига биноан, Бош Ассамблея 21-сессияси муҳокамасига «БМТ байроғи остида Жанубий Кореяни оккупация қилиб турган Американинг барча қўшинларини чиқариб юбориш ва БМТнинг Кореяни бирлаштириш ва қайта тиклаш масалалари билан шуғулланувчи комиссиясини тарқатиб юбориш тўғрисида» масала киритдилар.

Социалистик ҳамдўстликдаги давлатларнинг барча таклифлари ҳозирги замоннинг энг ўткир халқаро проблемаларини ҳисобга олади ва бу проблемаларни бутун инсоният манфаатларини кўзлаб ҳал қилишнинг конкрет программасини баён этади.

«А. А. Громико тақдим этган лойиҳалар тинчлик йўлини очиб беради,—деб ёзади Гаванада чиқадиган «Мундо» газетаси, — Куба халқи бу таклифларни қизғин маъқуллайди. Бу резолюцияларнинг маъқулланиши ва қабул қилиниши Шарқи-Жанубий Осиёдагина эмас, шу билан бирга бутун дунёда тинчликни амалда гарантиялаб берган бўлур эди».

«Биз ҳиндлар,—деди тинчликни ҳимоя қилиш бутун Ҳиндистон кенгашининг бош секретари Читто Бисвас, — Американинг Вьетнамдаги агрессияси сабабли вужудга келган ҳозирги аҳволнинг нақадар хавфли эканлигини жуда яхши сезиб турибмиз. Америка Қўшма Штатлари ўз интервенциясини кенгайтириш билан Женева битимларинигина эмас, шу билан бирга Бош Ассамблеянинг бундан аввалги сессиясида тасдиқланган ва халқларнинг ички ишларига аралашишни тақиқловчи декларацияни ҳам қўпол равишда бузмоқда. БМТнинг аралашмаслик тўғрисидаги декларациясининг бажарилиши қандай бораётганлиги тўғрисида»ги совет резолюцияси лойиҳасининг қабул қилиниши, шубҳасиз, Вьетнам халқининг суверенитетини муҳофаза қилишга ёрдам берган, ғарбдаги баъзи бир урушқоқ арбобларни у ёки бу халққа қарши қилинадиган агрессив ҳаракатлар қандай оғир оқибатларга олиб бориши мумкинлиги устида бош қотиришга мажбур қилган бўлур эди».

Сессия очилиши арафасидаёқ Америка пропагандаси «АҚШнинг тинчликка қаратилган янги таклифлари» тўғрисида очиқдан-очиқ сохта овозаларни тарқатган эди. Вашингтондагилар АҚШ Ҳинди-Хитой ярим оролида вужудга келган аҳволдан тинч йўл билан қутилиш чораларини изламоқда, Америка ҳарбийлари ўз хоҳишларига хилоф равишда Вьетнам тупроғига бориб қолишди, деган гапларни тинмай оғиз кўпиртириб гапирмоқдалар. Лекин бу гаплар АҚШ ҳукмрон доиралари жиноятларининг чинакам манзарасини яшира оладими, ахир. Жанубий Вьетнамда Американинг уч юз мингдан ортиқ солдат ва офицери ватанпарварларга қарши разилона уруш олиб бормоқда. Америка авиацияси Вьетнам Демократик Республикасининг шаҳар ва қишлоқларини ваҳшиёна бомбардимон қилишни давом эттирмоқда. АҚШ Камбоджа ва Лаос ишларига қуролли йўл билан аралашмоқда. Вашингтоннинг «тинчлик ташаббуси» деб аталган ҳар бир найрангидан кейин агрессив ҳаракатлар тағин ҳам авж олдириб юборилмоқда.

Бош Ассамблея сессиясида Америка делегати Голдберг тақдим этган янги «тинчлик ташаббуси»да аслида, на янгилик, на тинчлик бор. Голдберг демагогик гапларни ниқоб қилиб олиб, ҳақиқатда Вьетнам ватанпарварларининг тўла таслим бўлишини талаб қилди. У, АҚШ Вьетнам Демократик Республикасини бомбардимон қилишни тўхтатишга тайёр, Америка қўшинларини Жанубий Вьетнамдан олиб чиқиб кетишга тайёр, лекин... бунинг учун Вашингтон айтган шартлар қабул қилиниши лозим, деб айтди. Бу гаплар шундан далолат бериб турибдики, АҚШ ҳукумати Вьетнам масаласидаги ўзининг агрессив йўлидан ҳали ҳам қайтмаяпти ва бу масалани ҳақиқатда бартараф этишга интилмаяпти.

Масалани бартараф этишнинг программаси равшан. «Бу программани, — деб таъкидлади А. А. Громико ўзининг БМТ Бош Ассамблеяси 21-сессиясида сўзлаган нутқида,—Вьетнам Демократик Республикаси билан Жанубий Вьетнам Миллий озодлик фронти баён этиб берган. Бу программа содда ва табиийдир—Вьетнам Демократик Республикасининг территориясини бомбардимон қилиш сўзсиз тўхтатилсин, АҚШ ва унинг иттифоқчиларининг барча қуролли кучлари Жанубий Вьетнамдан олиб чиқиб кетилсин, чет эл қурол-яроғлари олиб кетилсин, Вьетнам халқига ўзининг ички проблемаларини ўзи ҳал этиш имконияти берилсин. Агрессор Вьетнамга келган эди, агрессор кетиши лозим».

Икки дунё—икки сиёсат. Социализм ва империализм. Етилган халқаро проблемаларни ҳал этишнинг бир-бирига зид бўлган икки йўли мавжуд. Социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари ўзларининг тинчликни қаттиқ туриб ҳимоя қилишга тайёр турганликларини ва шунга қаттиқ аҳд қилганликларини яна бир карра намойиш қилдилар. Ғарбдаги империалистик кучлар ўзларининг ҳарбий авантюралардан иборат хатарли йўлини давом эттирмоқда.

ЛЮДВИГ ЭРХАРДНИНГ НАВБАТДАГИ ВИЗИТИ

Шу ҳафтада Бонн канцлери Эрхарднинг Вашингтонга қилган визити тамом бўлди. Ғарбий Германия канцлери ўзининг океан нариёғидаги катта шеригига иттифоқона содиқ эканлигини исбот қилишга жон жаҳди билан уринди. Америка президенти билан Ғарбий Германия ҳукумати бошлиғининг музокаралари тўғрисидаги ахборотда таъкидлаб айтилишича, Бонн «Қўшма Штатларнинг Вьетнамдаги уруш ҳаракатлари эркин дунё учун муҳим деб аввалгидек ҳисобламоқда».

Рейн-Рур доиралари Американинг Вьетнам халқига қарши агрессиясини маънавий жиҳатдан қувватлаш билангина чекланмаётганликлари маълум. Бонннинг Сайгон қўғирчоқ режимига ёрдами доимо ортиб бормоқда. Шу важдан Эрхарднинг Вашингтонга жўнаб кетишидан сал аввал Ғарбий Германиянинг «Гельголанд» кемаси Вьетнам соҳилларига йўл олганлиги тасодифий эмас. Бу эса Вашингтоннинг Ҳинди-Хитой ярим оролидаги разилона урушида Бонн шерик бўлиб қатнашаётганлигини кўрсатувчи яна бир ашёвий далилдир. Табиийки, Америка президенти «федерал ҳукуматнинг мадади ва реал ёрдами учун унга чуқур миннатдорчилик изҳор қилди».

Америка-Ғарбий Германия бирдамлигининг навбатдаги бу намойиши Бонн-Вашингтон иттифоқи янада мустаҳкамланганлигидан дарак беради. Бироқ, Жонсоннинг Эрхард билан ядро проблемалари хусусидаги музокаралари айни шу мақсадга бундан ҳам кўпроқ даражада хизмат қилди. Ахборотда томонлар, НАТОнинг ядро қуролига эга бўлмаган аъзоларига ядро мудофаасида иштирок этиш учун зарур улуш ажратиб беришга» аҳд қилганликлари таъкидланади. Бу қадар қисқа гапнинг замирида қандай маъно яшириниб ётибди? Бу саволга жавоб бериш унчалик қийин эмас. Бонн канцлери океан нариёғига жўнаб кетиш арафасида Римда «НАТОнинг ядро қуролини планлаштириш группаси» ёки «Макнамара комитети» ўз ишини тамомлади. Бу комитет шу йилнинг ўзида тўртинчи марта тўпланиб, ҳар гал «Ғарбий Германияни ядро қуролига эга қилиш усуллари ва йўлларини турли вариантларда «тадқиқ» қилмоқда.

«Макнамара комитети»нинг яқиндагина тамом бўлган мажлислари Бонн канцлерининг Вашингтонда ядрога бўлган иштаҳасини жуда очиб юборган ўзига хос восита бўлди. «Вашингтон пост» газетасининг таъбири билан айтганда, Эрхард Боннни «ядро бомбаларига шерик қилишни» талаб қилди.

Ғарбий Германия ҳукмрон доиралари мавжуд аҳволдан жуда норози бўлиб юришибди. Ҳолбуки, Бонн генерали Кильмансегга ядро қуроли билан таъминланган чет эл қўшилмалари бўйсундирилган. Бундесвернинг бошқа генерали, НАТОнинг Шлезвиг-Гольштейнда жойлашган қуруқликдаги қўшинлари қўмондони фон Хобе ҳам амалда ядро қуролларига эга. Фон Хобе «Генераль-анцайгер» газетаси мухбири билан суҳбатда «ҳарбий можаро чиққан тақдирда» менинг қўмондонлигимдаги бундесвер қисмлари «Америка ядро ракеталарини ўз ихтиёрларига» оладилар, деб очиқ айтди. Хуллас, ахборотда Бонннинг атом сиёсатида қатнашиш ҳиссасини кенгайтириш тўғрисида ошкора айтилмаган бўлса ҳам, аслида бу гапнинг тагида Ғарбий Германияга ядро қуролига хўжайинлик қилиш ҳуқуқи келгусида бериб қўйилади, деган маъно яшириниб ётибди.

Эрхарднинг Вашингтонга боришидан аввал Ғарб матбуоти Шаумбург саройининг ҳозирги хўжайини мушкул аҳволга тушиб қолганлигини таъкидлаб, Жонсон канцлернинг ўз мамлакатидаги обрўсини кўтаришга кўмаклашиб юбориши мумкин бўлган муайян ён бериш йўлини тутади, деб якдиллик билан башорат қилган эди. Эрхарднинг, деб ёзган эди Англияда чиқадиган «Файнэншл таймс» газетаси, «қуруқ қайтмаслиги» турган гап. Ғарбий Германияда чиқадиган баъзи бир газеталар, Эрхард Америка қўшинларини Германия Федератив Республикаси территориясида сақлаб туришга қилинаётган Бонннинг харажатларини намайтиришга Америка президентининг розилигини олиб қайтса керак, деган умидни билдирган эди. Лекин Жонсон «кулганга кулча соғинма» қабилида иш тутиб, Бонннинг молия соҳасидаги илтимосларини қатъиян рад қилди. Эрхарднинг федерал ҳукумат юзлаб миллион долларга Америка қурол-яроғини сотиб олиш тўғрисидаги мажбуриятини бажариш учун бутун куч-ғайратини сарф қилади, деб Вашингтонни ишонтиришдан бошқа иложи қолмади.

Р. КОЛЧАНОВ.
(ТАСС).

ЛЕСОТО МУСТАҚИЛ ДАВЛАТ

ХАЛҚАРО КАЛЕНДАРЬ

Бу давлат ҳам худди 30 сентябрь куни мустақиллик олган Ботсвана Республикаси каби хариталарда ҳали қайд қилинмаган. Ҳар иккала республика ҳам яқингача Британия мустамлака министрлигининг рўйхатидагина ёзилиб келарди. Бугун Лесото қироллиги Африкадаги мустақил давлатлар оиласига қўшилади, сиёсий мустақилликка эришади.

Лесото давлати (илгари Басутоленд деб аталарди)нинг сиёсий мустақилликка эришувининг ўзи диққатга сазовордир. Бу мустамлакачилик сиёсати тобора инқирозга юз тутаётганидан дарак беради. Бунинг диққатга сазоворлиги яна шундаки, Африка халқларининг озодлик учун кураши Жанубий Африкада ирқчилик ва мустамлакачиликнинг энг охирги йирик таянчини борган сари емириб ташламоқда.

Калахари саҳросида жойлашган Басутоленд (территорияси 30 минг квадрат километрдан ошмайди) тўрт томондан Жанубий Африка Республикаси билан қуршаб олинган оролчани эслатади. Республика ер ости қазилмаларига бой бўлиб, жуда катта стратегик аҳамиятга эга эди. Шунинг учун ҳам Англия ва Жанубий Африка ирқчилари Басутоленд территориясини босиб олиш учун интилишарди. Бироқ, Басутоленднинг ҳақиқий хўжайини Лондон бўлиб қолди.

Англия ўтган асрнинг охирида бу мамлакатни босиб олиб, унга Жанубий Африка Республикасидаги инглиз элчихонаси орқали бошчилик қила бошлади. Лондон амалдорлари мамлакатда мудофаа, ташқи алоқалар, ички хавфсизлик ва граждан ишларига раҳбарлик қилишар, маҳаллий ҳукмдорларнинг фаолияти устидан контроллик қилишарди.

Басутолендда озодлик учун кураш худди ана шундай оғир шароитларда давом этди. Мустамлакачиларнинг қаршиликларига қарамасдан мустақиллик учун кураш тобора кучая борди. Басутолендда парламент сайловлари ўтказилди. Ҳукумат тепасига Леабуа Жонатан келди. Шундай қилиб мустамлакачилик ва ирқчилик режими қуршовида мустақил Африка ҳукумати пайдо бўлди.

Басутоленд халқларининг сиёсий мустақилликка эришиши прогресс йўлида қўйилган муҳим қадамдир. Лекин бу дастлабки қадам. Мамлакатнинг сиёсий эркинлигини мустаҳкамлаш учун бу ерда мустамлакачилик давридан қолган меросни тагитомири билан тугатиш зарур. Чунки мустамлакачилик Басутолендда экономикани шу қадар заифлаштириб кетдики, аҳолининг 70 проценти ерсиз, сувсиз яшади. Мамлакатда саноат ва қишлоқ хўжалиги жуда заифлашиб кетди.

Жанубий Африка соати мустақил мамлакатлар фойдасига юрмоқда. Мустақил халқлар озодлик қуёши остида ўз мамлакатларининг фаровонлигини янада ошириш, мамлакат экономикасини тараққий эттириш учун кураш бошладилар. Совет кишилари, барча прогрессив инсоният Лесото давлати халқларини сиёсий мустақилликка эришганликлари билан қизғин табриклайдилар ва уларга янги ҳаёт қуришда, тараққиёт учун курашда катта муваффақиятлар тилайдилар.

Б. ЮСУПОВ.

Америка сенатори АҚШ сиёсатини танқид қилмоқда

НЬЮ-ЙОРК, 3 октябрь. (ТАСС). Американинг таниқли сенатори У. Фулбрайт АҚШ ҳукуматининг Шарқи-Жанубий Осиёда тутган сиёсатини яна кескин танқид қилди. У кеча телевидение орқали нутқ сўзлаб, Вашингтон Таиландга ўзининг 30 минг солдатини юборганлиги ва у ерда «юз миллионлаб доллар» сарфлаётганлиги муносабати билан чуқур таассуф билдирди.

Редактор ўринбосари
Х. ЕДГОРОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО
БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Концерт. 9.30 — Симфоник рақслар. 9.45 — Фермалар ҳақида ғамхўрлик (тож.). 10.10 — курашаётган Вьетнам қўшиқлари. 10.30 — Енгил куйлар. 10.55 — Медицина темасида. 11.10 — Партия ходими минбари (рус.). 11.25 — Ўзбек романслари. 12.15 — Спорт эшиттириши. 12.30 — СССР халқларининг қўшиқ ва рақслари. 13.00 — Совет Иттифоқи ёш ленинчиларининг радиолинейкаси (Москва). 13.30 — Концерт (ГДР эстрада артистлари). 16.15 — Шу кун қўшиқлари. 18.10 — А. С. Пушкин. «Бўрон». 18.30—Концерт (эстрада артистлари). 19.20 Қорақалпоқ куйлари. 20.00 — «Қишлоқ қурилишига эътиборни кучайтирайлик» (рус.). 20.10 — Римский-Корсаков. «Шаҳризода» (рус.). 20.45 —«Янгича анъаналар». 21.20 — Концерт (қишлоқ хўжалик ходимлари учун). 22.00 — Дунё воқеалари. 22.10 — Концерт (пахта теримида қатнашувчи шаҳарликлар учун). 22.40 — Зулфия поэзияси саҳифаларида (рус.). 23.20 — Концерт (янги Тошкентни қураётганлар учун).

ТЕЛЕВИДЕНИЕ
БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00 — **Телевизион янгиликлар.** 18.20 — **Болалар табассуми** (болалар учун). 18.35 — **Институт хўжалик ҳисоби билан ишлаяпти.** 18.55 — **Реклама ва эълонлар.** 19.00 — **Лениннинг дўсти ва сафдоши** (хужжатли фильм). 19.20 — **Икки ака-ука** (бадиий телефильм).

21.00 — **Эртаги кун программаси.**

Ўзбек тилида: 21.05 — **Телевизион янгиликлар.** 21.20 — **Она шаҳрим — Тошкентим** («Ёшлик» студияси). 22.00 — **Коммунизм қураётган халқлар дўстлиги.** 22.30 — **Йигирма беш ёшда** (хужжатли фильм). 23.20 — **Муслим Магомаев.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида. 17.00 — **Мактаб ўқувчиси календари.** 17.30 — **Телефильм.**

Ўзбек тилида: 18.05 — **Концерт** (болалар учун). 18.35 — **Мьямани мамлакатида.** 19.15 — **Замондош** (телеочерк). 19.35 — **Тошкент янгиликлари.** 19.45 дан — **Москва кўрсатади.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 4/Х да **Трубадур.** 5/Х да **Оққуш кўли.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 4/Х да **Парвона,** 5/Х да **Сарвқомат дилбарим.**

ЖУРНАЛХОНЛАР ДИҚҚАТИГА!

Хотин-қизларнинг ойда бир чиқадиган

ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ, АДАБИЙ-БАДИИЙ

„САОДАТ“

(«Ўзбекистон хотин-қизлари») ЖУРНАЛИГА
1967 йил учун

ОБУНА ҚАБУЛ ҚИЛИНМОҚДА

Обуна «Союзпечать» ва почта бўлимларида, шунингдек почтальонлар томонидан қабул қилинади.

«ПОЛИТОТДЕЛ» КОЛХОЗИ СТАДИОНИДА

4 октябрь кундуз соат 5 да **«Политотдел» (Тошкент области)— (Афғонистон терма) командалари ўртасида** халқаро

ФУТБОЛ

Абонементлар ярамайди.

Революция скверидан (Қўйлиқ орқали) стадионга махсус (67-маршрут) автобуслар қатнайди.

МАШИНАСОЗЛИК ТЕХНОЛОГИЯСИ ДАВЛАТ КОНСТРУКТОРЛИК БЮРОСИГА

старший инженер-экономист, экономистлар, сварка инженери, темирчилик-пресс усулида ишлаш инженери, металларни қиздирмасдан ишлашга доир инженер-технолог, техник, старший техник, ҳарбийлаштирилган охрана соқчилари, тунукасоз, бухгалтерлар, сантехника слесари, газоэлектросварчачи, слесарлар, токарлар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, А. Тўқаев кўчаси, 2-уй, кадрлар бўлими.

ЎЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ ФИЗКУЛЬТУРА ИНСТИТУТИ

вакант вазифаларда ишлаш учун

КОНКУРС

ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Футбол кафедрасининг мудири (старший ўқитувчи ёки фанлар кандидати);

кафедра доцентлари: жисмоний тарбия назарияси ва методикаси, психология, спорт медицинаси кафедраларига;

сиёсий иқтисод футбол, гигиена, оғир атлетика (2 ўрин), спорт кураши бўйича старший ўқитувчилар;

сиёсий иқтисод, енгил атлетика (2 ўрин), гимнастика, сузиш, қиличбозлик бўйича ўқитувчилар.

Конкурс муддати—28/Х гача.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Виставка массиви.

«СПЕЦЭЛЕВАТОРМЕЛЬСТРОЙ» ТРЕСТИГА

Қўқон ва Жиззах шаҳарларидаги қурилиш поездлари учун:

тунукасозлар, арматурачилар, бетончилар, дурадгорлар, электромонтёрлар, ғишт терувчилар, сувоқчилар, монтажчи-слесарлар, электросваркачилар, автомобиль ва башня кранларига кранчилар

КЕРАК

Меҳнат ҳақи ишбай асосида тўланади.

Мурожаат учун адрес:

Тошкент шаҳар-48, 2-Сельмаш проезд, 27-уй, 3-қават;

Қўқон шаҳар-10, Қурилиш поезди № 1;

Жиззах шаҳар, Қурилиш поезди №2, кадрлар бўлими.

Ўзбекистон ССР Олий суди коллективи Олий суд раиси С. Х. Пўлатхўжаевга синглиси

Дилбар
ФАТТОҲОВАНИНГ

бевақт вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Бизнинг адрес ва телефонлар — СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА КЎЧАСИ № 26. Редактор— В36545, Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323, Масъул секретарь — В34455, Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283, Партия турмуши—В33469, В37221, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш, халқаро ҳаёт — В31216. Коммунистик тарбия — В31455. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780. Совет қурилиши — В33258. Қишлоқ хўжалик—В37604. Адабиёт ва санъат— В32036, В37221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари— В34451. Маҳаллий ахборот— В32347. Оммавий ишлар ва хатлар — В39005, В33553. Иллюстрация — В34524. Стенографистка — В37343. Корректура — В37162. Эълонлар — В38142. Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258.

№ 226. ИНДЕКС 64543. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Р. 08773.